

02/2022

danske bio analytikere

Innovatoren
Susanne Andresen
får ting til at ske
// side 16

Mini-vikariater i Norge
Frisk på at skære væv i week-
enden? Vivi og Britta tager
smutturen med mellemrum
// side 20

Er der brug for en standardiseret uddannelse til blodprøvetager?

Det mener tre undervisere – i dag
// side 8

Mangler I hænder i prøvemodtagelsen i klinisk-, biokemisk- eller mikrobiologisk afdeling?

Med en ATRAS sorter kan I minimere den manuelle håndtering af
prøve-registrering og -sortering, undgå ensidige og gentagne
bevægelser samt optimere arbejds gange

Kontakt os for at høre mere om, hvordan vi kan automatisere
jeres prøvehåndtering.

ATRAS har
været en stor hjælp!

Med vores opsætning er det muligt at få
sorteret SARS-CoV-2-prøverne i forskellige kategorier
efter prompt-teksten. De vigtigste prøver fra indlagte
patienter kan prioriteres først,
uden at vi skal håndtere alle prøverne manuelt.
Robotten har allerede sorteret **1 million** prøver
og har været meget fleksibel med prøvetagnings-
rørene."

Anne Mette, Afdelingsbioanalytiker, KMA AUH

"Da Covid-19

ramte os, viste det sig endnu engang, hvor
heldige vi er at have en sorteringsmaskine. Jeg
tror ikke man kan forestille sig, hvordan vi
nogensinde skulle kunne nå at komme
igennem de **mange tusinde** prøver vi modtager
om dagen - uden vores ATRAS."

Nina Clarén, Afdelingsbioanalytiker, KMA Herlev

Scan for at læse mere

MARTS 2022

06 dbio noter

08 **Tiden er inde til en prøvetageruddannelse**

Mangel på bioanalytikere og ansættelse af helt nye faggrupper øger presset på dem, der skal lære blodprøvetagere op. Oplæringen bør ligge uden for sygehusene, foreslår to bioanalytikerundervisere

10 **“Vi skal sikre kvaliteten af blodprøvetagningen”**

Bioanalytikerunderviser Kathrine Overgaard Foss Jensen er bekymret for kvaliteten. “Det vi gør nu, er ikke nok fremover”

12 **Studiejob er win-win**

Selvtillid, netværk, energi i afdelingen og et cv- der rykker dig frem i ansøggerrækken. En afdelingsbioanalytiker en nyuddannet og to studerende fortæller om gevinsten ved studiejob.

16 **“Jamen jeg har jo brug for de der udviklingsprojekter”**

Susanne Andresen er bioanalytiker OG iværksætter. Senest har hun været med til at udvikle en akuttaske oven på erfaringerne fra Det Mobile Laboratorium. En indsats hun i november modtog dbio-prisen for.

20 **Minivikariater i norge**

Britta Laursen og Vivi Kuhr tager på en forlænget weekend i Norge en gang imellem og hjælper de norske bioingeniører med pukler af væv til mikrotomi.

22 **Da Illulissat satte verdensrekord i smitte**

- var dansk bioanalytiker lige i orkanens øje.

24 **Tegninger, spil og masser af kollegial inspiration**

Det er nogle af hovedingredienserne i Henriette Lorenzens undervisning, som fornylig gav hende den ærefulde årets Undervisningspris.

26 **Petriskålen**

Noter fra Hovedbestyrelsens møde den 1. og 2. februar.

29 **En grøn ide**

Flamingokasser fra universitetslaboratorium genbruges hos biotekvirksomhed.

30 **Mindeord**

30 **Navne**

31 **Spørg dbio**

31 **Puljer til TR og AMiR**

dbio nr. 02

11. marts 2022

Udgiver:

Danske Bioanalytikere,
Peter Bangs Vej 7A, 3,
2000 Frederiksberg
Tlf.: 4422 3246
e-mail: bladet@dbio.dk

dbio.dk

REDAKTION

Jytte Kristensen,
ansvarshavende redaktør
tlf. 4422 3242

STILLINGSANNONCER

Pia Vinther Christensen,
annoncer@dbio.dk
tlf. 4422 3257

FORSIDE

Mikkel Henssel

TEKSTSIDEANNONCER

Dansk Mediaforsyning
tlf. 70 22 40 88
dbiotekst@dmfnet.dk

DESIGN, PRODUKTION OG TRYK

OTW A/S
Trykt på Miljøpapir

OPLAG 6.800

Udkommer 8 gange årligt

Tilsluttet Dansk Fagpresse
forening og Fagpressens
Medie Kontrol.

Artikler i “danske bioana-
lytikere” dækker ikke
nødvendigvis redaktionen/
Danske Bioanalytikeres syns-
punkter. Eftertryk kun tilladt
med kildeangivelse, dog ikke i
erhvervsmæssig sammenhæng.

AFLEVERINGSFRISTER

Sidste frist for aflevering
af redaktionelt stof og
annoncer er klokken
12.00 på dagen for
deadline. Denne frist
kan ikke overskrides.

Nr. 3 udkommer

22. april 2022
frist 25. marts 2022

Nr. 4 udkommer

10. juni 2022
frist 12. maj 2022

Nr. 5 udkommer

26. august 2022
frist 2. august 2022

Vi er for få – skal vi arbejde for en blodprøvetageruddannelse?

Det er ingen hemmelighed, at bioanalytikerfagets mest overvældende udfordring pt er, at vi er for få. Det er ikke bare vores eget problem, det er et problem for hele sundhedsvæsnet. For samfundet.

Den udvikling sætter sig tungt på arbejdsmiljøet. Det glæder ikke mindst indenfor klinisk biokemi, hvor den voldsomt voksende mængde af blodprøver truer med at tage pippet fra folk og får nogle til – øv! – at søge helt væk fra specialet. Det efterlader ofte vakante stillinger, der ikke kan besættes med bioanalytikere.

De delegerede på dbio's kongres i november diskuterede naturligvis problemet. Det har vi gjort masser af gange før, men denne gang blev der stillet et forslag om, hvorvidt man på sygehusene bør dele blodprøvetagningen ud, så bioanalytikere fra alle specialer giver et nap med. Den model fandt ikke opbakning, men en anden del af forslaget inspirerede til, at vi nu er i gang med at undersøge, om vi bør arbejde for at få oprettet en kort, standardiseret blodprøvetagningsuddannelse. Sådan en findes i fx USA og England.

Som I kan læse her i bladet, har der tidligere været modstand mod at "brække" vores fag over på den måde. For fem år siden ville jeg også selv have sagt "- aldrig!". Men nye udfordringer kræver nye løsninger.

Med en formaliseret uddannelse kommer der bedre styr på indholdet, så det ikke er forhold på den enkelte afdeling, der afgør, hvad den enkelte prøvetager kan. Desuden – supervigtigt! – kommer oplæringen til at foregå uden for den enkelte afdeling, som ellers må bruge enorme ressourcer på at oplære nye medarbejdere, sådan som det netop foregår lokalt i dag.

For os er det også afgørende, at vi som bioanalytikere får såkaldt forbeholdt virksomhed på selve kvalitets-sikringen af blodprøvetagningen. Det er os, der skal monitorere, at tingene går korrekt for sig - selvom det er andre faggrupper, der tager prøverne.

Om en blodprøvetager så automatisk skal få merit til at læse videre til bioanalytiker, er et spørgsmål, vi også skal have afklaret. Her er min indstilling, at håndlaget alene ikke er tilstrækkeligt til at kunne skyde genvej; vores fag forudsætter af indlysende grunde en solid forståelse for matematik og kemi.

Men nu er afklaringsprocessen sat i gang indenfor egne rækker. Så må vi se, om vi har lyst til at gå i dialog med Uddannelsesstyrelsen, Danske Regioner, landspolitikere og andre interessenter om en uddannelse.

“

For fem år siden ville jeg også selv have sagt “- aldrig!”. Men nye udfordringer kræver nye løsninger.

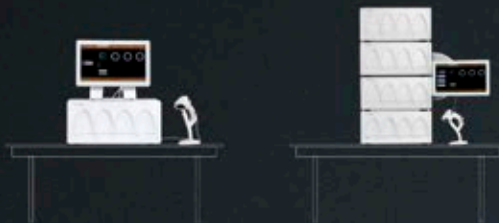
Af Martina Jürs, formand i Danske Bioanalytikere

FOTO: LISBETH HOLTEN

GROW WITH HOLOGIC

Hologic Molecular Scalable Solutions

NOVODIAG®

ADD PLUS

A COMPREHENSIVE MENU OF ASSAYS

A growing offer of on-demand tests:

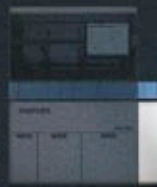
- SARS-CoV-2
- Respiratory*
- Hospital-acquired infections
- Antibiotic resistance
- Gastrointestinal
- Meningitis*

PANTHER®

ADD FUSION

ADD PLUS

ADD LINK

ADD TRAX®

CONSOLIDATE YOUR ASSAY MENU

From our broad portfolio focusing on women's health and infectious diseases:

- Cervical health
- Viral load
- Sexually transmitted infections
- Vaginal health
- Hospital-acquired infections
- SARS-CoV-2
- Respiratory
- Transplant
- Gastrointestinal (bacteria, parasite, virus)*
- Open Access for Lab Developed Tests

* In development

Diagnostic Solutions | Hologic.com | NordicINQ@hologic.com

ADS-03441-NCR-EN Rev 001 ©2021 Hologic, Inc. All rights reserved. Hologic, Novodiag, Panther, Panther Fusion, Panther Link, Panther Plus, Panther Trax and associated logos are trademarks and/or registered trademarks of Hologic, Inc. and/or its subsidiaries in the United States and/or other countries. All other trademarks are the property of their respective owners. This information is intended for medical professionals and is not intended as a product solicitation or promotion where such activities are prohibited. Because Hologic materials are distributed through websites, podcasts and tradeshows, it is not always possible to control where such materials appear. For specific information on what products are available for sale in a particular country, please contact your Hologic representative or write to NordicINQ@hologic.com.

I bakspejlet: "Naturligvis begik vi fejl"

FOTO SHUTTERSTOCK

Berlingske havde til sin søndagsudgave den 13. februar stillet ni af de mest fremtrædende danske epidemiologer, virologer, immunologer og infektionsmedicinere et prekært spørgsmål: "Hvor begik du den største fejlurdering under den to år lange epidemi?"

Det var især de indledende underurderinger, flere af de citerede eksperter ærgrede sig over. Jan Pravsgaard Christensen nævner, at han ikke men-

te, at værdien af mundbind var værd at tage med som smittebeskyttelse.

Lone Simonsen vurderede, at risikoen for at dø af Covid-19 var ret lille. Astrid Iversen forudså ikke, at der ville blive tale om en simultan global epidemi.

En enkelt, Christine Stabell Benn, er dog af den modsatte opfattelse: At alle gik i panik, og hun "kniber sig stadig i armen over, hvor meget verdens regeringer overreagerede".

De mutationer, der løbende dukkede op, spillede også de lærde folk et puds; især omikron, som først skræmte alle fra vid og sans med sit smittepotentialer. Men som – måske – har vist sig at være begyndelsen på enden på epidemien. Vaccinerne blev derimod ikke helt det kvikfix, som mange håbede og forudså; de nye virusvarianter har kunnet smygge sig uden om den indsprøjtede immunitet.

Viggo Andreassen, lektor i matematisk epidemiologi, bemærker imidlertid: "(...) det er første gang, vi har kunnet følge de genetiske ændringer i en pandemivirus under selve pandemien." Og det er vel godt for noget.

Akrobatik i arbejdstiden

"VI HØRER JO KONSTANT, AT DE VARME HÆNDER SKAL LØBE HURTIGERE OG HURTIGERE ..."

Opsnapet i P1-debat på DR om mangel på plejepersonale og lønkamp

Flere tilfælde af syfilis i Danmark – trods corona

Efter et fald mellem 2015 og 2018 er forekomsten af syfilis igen begyndt at stige herhjemme. I 2018 blev der indberettet 326 tilfælde til Meldesystemet for Infektiøse Sygdomme,

MIS. I 2019 steg tallet til 365 og til 446 tilfælde i 2020. Det skriver Statens Serum Institut i sit nyhedsbrev på baggrund af den seneste opgørelse.

Stigningen er sket trods corona-

TALE OM AT TABE GEBISSET

Apropos englændere og alkohol: Ved hjælp af en DNA-prøve og en – for nemmer man – vis ihærdighed har de spanske myndigheder netop forenet en tidligere britisk turist med sit tabte tandsæt. Det sker med 11 års forsinkelse. Det er BBC og Ritzau, der mener, at vi bør kende til denne lidt bizarre affære.

Den 63-årige brite havde fået en del for meget at drikke under en ferie i Benidorm i 2011 og opdagede af samme grund ikke, at hans gebis røg ud, da han efterfølgende brækkede sig i en tilfældig skraldespand. Hans kammerat fik også først senere øje på hans tandløse ansigt undervejs til næste(!) bar. Trods eftersøgning (man ser det for sig!) lykkedes det aldrig det trimleberusede par at genfinde de kunstige tænder.

Men så. For nylig dukkede det forsvundne tandsæt såmænd op i mandens postkasse, afsendt fra Spanien. Myndighederne her havde såvel ulejliget sig med at få foretaget en DNA-analyse som samkørt den med registre og derigennem lokaliseret ejermandens hjemmeadresse.

Forslag til serviceoptimering hos politiets hittegodskontor?

FOTO RITZAU SCANPIX

Fodlænke med alkometer i brug i Storbritannien

Voldelige forbrydelser sker ofte i tæt tilknytning til et stort alkoholindtag, og derfor har den britiske regering introduceret et nyt monitoreringsværktøj; en fodlænke, der hver halve time måler indholdet af alkohol i sveden hos dømte, der afsoner uden for fængslerne. Alkoholrelateret kriminalitet har enorme sociale og økonomiske omkostninger, og initiativet er blevet lanceret sammen med bl.a. gps-målere, der konstant holder styr på, hvor dømte vaneforbrydere og notoriske voldsmænd befinder sig.

Det er perspektivet, at de såkaldte "ædruelighedslænker" senere også skal kunne afsløre indtagelse af euforiserende stoffer.

Den nye teknologi skal anvendes på dømte over 18 år, der ikke er alkoholikere, da metoden ikke skal betragtes som behandling for alkoholisme. Lænken er konstrueret således, at det vil blive opdaget, hvis bæreren forsøger at blokere länkens kontakt med huden.

Det er dagbladet Politiken, der kan fortælle om denne udvikling inden for overvågningsteknologi.

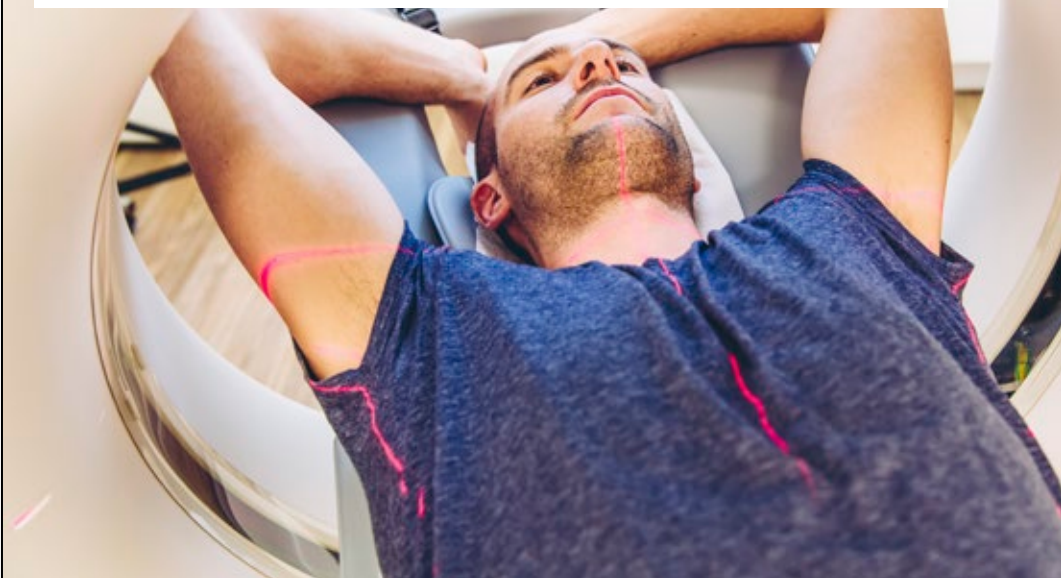
BLODPRØVE PÅVISER KRÆFT-TILBAGEFALD TIDLIGERE END SCANNINGER

Patienter, der er blevet opereret for tarmkræft, får typisk tilbagefald inden for to år. Hidtil har det været en del af strategien at foretage løbende CT-scanninger for at komme udviklingen af metastaser i forkøbet. Nu viser det sig, at målinger af kræft-DNA i blodet – cirkulerende tumor-DNA eller ctDNA – kan forudsige tilbagefald. Og endda gøre det tidligere end scanningerne.

Det danske studie er foretaget af

forskere fra det nationale netværk for forskning i ctDNA, som forudser, at resultatet kan blive praksisændrende og spare en del af de dyre, tidskrævende – og altså ofte mere upræcise – CT-scanninger væk.

Trods de overbevisende data skal studiet følges op af større randomiserede kontrolforsøg. Denne nyhed har været bragt i onlinemediet Sundhedspolitisk Tidsskrift.

HbA1c under mistanke for skæv diabetesdiagnosticering

Er den gængse laboratorieanalyse for type 2-diabetes alligevel ikke så god, som vi har antaget? Et nyt, dansk studie vurderer, at 5.000-6.000 danske patienter med begyndende type 2-diabetes årligt ikke får stillet deres diagnose i tide og kobler det foruroligende antal til HbA1c-analysen. Den blev introduceret *worldwide* – og altså også i Danmark – i 2012 på anbefaling af WHO.

Samme år knækkede kurven for nydiagnosticerede diabetespatienter nemlig brat efter at være steget støt i flere årtier. Dødeligheden af den kroniske sygdom er dermed ikke gået tilsvarende ned, men er tværtimod steget siden 2012.

Forskningschef Tanja Thybo fra Diabetesforeningen kalder studiet fra Klinisk Epide-

miologisk Afdeling, Aarhus Universitet, interessant. Hun foreslår, at praktiserende læger følger op med den "gamle" faste glukosetest, hvis værdien af en patients HbA1c-analyse ligger mellem 42 og 48 – altså i spektret for prædiabetes.

En tidlig indsats er nemlig vigtig, hvis man skal undgå alvorlige, invaliderende og livstruende følgevirkninger af diabetes. Hun pointerer, at hver tredje patient, der får konstateret type 2-diabetes, har komplikationer fra begyndelsen.

"Måske bliver vi netop ved med at se de komplikationer, fordi folk fanges for sent med HbA1c-analysen," siger hun.

Det århusianske studie er baseret på data fra 415.553 personer med type 2-diabetes.

“Tiden er inde til en et-årig prøvetageruddannelse”

TEKST / JYTTE KRISTENSEN, REDAKTØR
ILLUSTRATIONER / MIKKEL HENSSEL

Frisør, studenter på sabbatår, en bankuddannet, selvstændige med små virksomheder. Det er eksempler på den faglige baggrund hos personer, der er blevet ansat til at tage blodprøver og EKG i Klinisk Biokemisk Afdeling på Slagelse og Nykøbing F. sygehuse.

“Vi slog stillingerne op i starten af sommeren. 3 timer om dagen alle ugens dage til blodprøvetagning og EKG. Vi fik SÅ mange ansøgere, men kun få med en sundhedsfaglig baggrund,” fortæller Ida Enø Jensen, der er bioanalytikerunderviser og -koordinator i den sjællandske afdeling.

De nyansattes manglende laboratorie- og sundhedsfaglige viden sætter oplæringen under pres.

“At give dem en grundig oplæring er en meget tidskrævende opgave, som trækker store ressourcer i afdelingen,” siger Liza Elmeskov, kollega og bioanalytikerunderviser.

Hun og Ida Enø Jensen mener derfor, at tiden er inde til, at der oprettes en decideret prøvetageruddannelse, der fremover kan sikre kvaliteten af blodprøvetagning og EKG.

De nye mangler basal viden

I de to bioanalytikerunderviseres afdeling har de udviklet deres

Manglen på bioanalytikere tvinger nu sygehusene til at ansætte prøvetagere helt uden laboratorie- eller sundhedsfaglig baggrund. Oplæringen trækker enorme ressourcer i en afdeling, og derfor bør den ligge uden for sygehusene, foreslår to bioanalytikerundervisere, der mærker problematikken på egen krop

egen lille prøvetageruddannelse for nyansatte. Uddannelsen består af en lille uge med teori og mindst 3 måneder med praktisk træning, inden de slippes løs som selvstændige prøvetagere.

“Vi starter med simulationstræning, hvor de lærer, hvordan man holder på en kanyler og stikker, men de har også brug for viden om helt basal biokemi og laboratoriefærdigheder,” fortæller Liza Elmeskov.

Prøvetagerne får undervisning i at tage EKG, bliver side-mandsoplært og superviseret.

“Inden de får lov til at gå selv, bliver de observeret i marken af en specialist, superbruger eller underviser – dette kalder vi for proceskonfirmering. Proceskonfirmeringen skal ses som en kontrol af oplæringen og en mulighed for at give feedback og faglig sparring til den nyansatte, i forhold til hvordan han eller hun udfører proceduren. Det varierer fra person til person, hvornår de kan gå selvstændigt. Fx skal nogle af studenterne på sabbatår også lære det at have et arbejde,” siger Ida Enø Jensen.

Afdelingens instrukser, hvor kravene til prøvetagning er beskrevet i mindste detalje, hjælper ikke denne nye gruppe.

“Instrukserne er jo skrevet til den faggruppe, som skal læse den. Denne nye type medarbejdere forstår ikke vores instrukser,

så vi skal være bindeleddet til det, de skal forstå,” forklarer de to undervisere.

Skal give merit til bioanalytikeruddannelsen

Ida Enø Jensen og Liza Elmeskov har gjort sig nogle tanker om indhold og placering af en prøvetageruddannelse.

Uddannelsen skal være en kompetencegivende uddannelse og indeholde teori om biomedicin, præanalyse, tværprofessionelt samarbejde – svarende til 20 uger på skole og derefter i praksis i et halvt år, som afsluttes med en praktisk prøve. Den kunne fx placeres på professionshøjskolerne, hvor bioanalytikerunderviserne med fordel kunne inddrages i undervisningen.

“Uddannelsen skal give direkte merit på bioanalytikeruddannelsen. Nogle har ikke mod på at starte på en 3½ år lang uddannelse fra starten, men har så muligheden for at videreudanne sig til bioanalytiker med merit,” siger Ida Enø Jensen.

Liza Elmeskov tilføjer:

“På den her måde kan vi give mange en kort uddannelse, der hvor sundhedsvæsenet har brug for dem.”

Blodprøverne er stadig bioanalytikernes

Den frygt, som nogle bioanalytikere måske har for, at de helt vil miste blodprøvetagningen, hvis en prøvetageruddannelse bliver en realitet, har Ida Enø Jensen og Liza Elmeskov også tænkt over.

**PÅ DEN HER MÅDE KAN
VI GIVE MANGE EN KORT
UDDANNELSE, DER HVOR
SUNDHEDSVÆSENET
HAR BRUG FOR DEM**

LIZA ELMESKOV

“Bioanalytikerne har i dag opgaven med at tage blodprøver under lægefagligt ansvar, og grundlæggende ønsker vi ikke at opgive opgaven. Blodprøvetagning er stadig bioanalytikernes, men med en formaliseret uddannelse sikrer vi os, at de, der tager prøverne, er oplært godt nok,” siger Liza Elmeskov.

Ida Enø Jensen tilføjer:

“Mangel på bioanalytikere er jo ikke kun et sjællandsk problem, men en national udfordring, som vi bliver nødt til at løse. Vi skal skabe rammerne, så prøvetagerne lever op til de krav, vi stiller. Desuden vil en formaliseret uddannelse øge respekten og fagligheden omkring prøvetagningen.” □

Ida Enø Jensen,
bioanalytikerunderviser
og -koordinator

Liza Elmeskov,
bioanalytikerunderviser

“Vi skal sikre kvaliteten af blodprøvetagningen”

Bioanalytikerunderviser Kathrine Overgaard Foss Jensen var for fem år siden arg modstander af en standardiseret prøvetageruddannelse. Men hun har ændret holdning

TEKST / JYTTE KRISTENSEN, REDAKTØR
ILLUSTRATION / MIKKEL HENSSEL

“Hvis nogen havde foreslået en standardiseret blodprøvetageruddannelse for fem år siden, ville jeg have været lodret imod. Men der er et skred i gang, som betyder, at jeg i dag kan se det som en løsning, hvis vi vil fastholde kvaliteten af blodprøvetagningen,” siger Kathrine Overgaard Foss Jensen, som er bioanalytikerunderviser i Afdeling for Klinisk Biokemi på Rigshospitalet.

Manglen på bioanalytikere betyder, at rigtig mange forskellige faggrupper nu skal tage blodprøver, og mange bliver kun i jobbet i kort tid. Det udfordrer kvaliteten.

“Vi har endnu ikke oplevet at ansætte ikke-sundhedsfaglige til blodprøvetagning, som de har på Sjælland, men vi kan se, at skredet sker nu. Allerede i dag bruger vi enormt meget tid på at oplære og forklare om fejkilder, præanalytiske fejl mv., som ikke er indlysende, hvis man ikke har en laboratoriefaglig baggrund,” forklarer hun

På Rigshospitalet er det bioanalytikerunderviserne og kontaktbioanalytikerne fra Afdeling for Klinisk Biokemi, der styrer oplæringen af alle prøvetagere.

“Med et slag på tasken er der omkring 130 personer igennem oplæring til prøvetager om året. Og det er alene her i Afdeling for Klinisk Biokemi på Rigshospitalet,” siger Kathrine Overgaard Foss Jensen.

Hun understreger, at blodprøver jo er meget mere end et stik.

“Jeg ser en meget høj kvalitet hos mine kollegaer, der går på sengeafdelinger og i vores ambulatorier, fordi de har fået en god oplæring og har erfaring og forståelse for analyserne. Den kvalitet må vi ikke tabe på gulvet,” understreger hun.

Ude i de kliniske afdelinger tager sygeplejersker, læger og FADL-vagter også blodprøver, og der har bioanalytikerne ikke samme mulighed for at sikre oplæringen.

Kvaliteten er under pres

“Vi siger til de kliniske afsnit, at de skal kontakte deres kontaktbioanalytiker, men selvom vi har

Kathrine Overgaard Foss Jensen,
bioanalytikerunderviser

instrukser, kan vi som biokemisk afdeling ikke diktere, hvordan de skal gøre, og hospitaler er jo travle steder,” siger Kathrine Overgaard Foss Jensen.

Hun mener, at oplæringen bør være ens for alle, der skal tage blodprøver.

“Som minimum skal vi forsøge at få et standardprogram, som prøvetagerne skal igennem. De skal lære om alle de steder, hvor der kan være fejkilder. Vi er nødt til at have beskrevne procedurer, og vi skal være imødekommende og gøre det let for dem. I øjeblikket fanger vi kun fejlene hos dem, der er ansat hos os selv,” konstaterer hun.

Hvis en standardiseret oplæring ikke kan lade sig gøre, er løsningen en formaliseret uddannelse, mener hun.

“Det, vi gør nu, er ikke nok fremover, så på et tidspunkt er vi nødt til at tænke nyt,” siger hun og understreger, at “det her står helt for min egen regning”.

Stigningen i efterspørgslen på blodprøver taler også for en prøvetageruddannelse.

For mange blodprøver på en arbejdsdag

For bioanalytikere ansat i klinisk biokemi optager blodprøvetagning nemlig en stadig større del af arbejdsdagen.

“De fleste har ikke noget imod at tage nogle blodprøver, men når produktionsindsamling efterhånden kan fylde op til ¾ af en arbejdsdag, kan det blive for meget. Her spiller akademiseringen af uddannelsen også en rolle. Hvis man tager så lang en uddannelse, hvor meget af uddannelsen handler om analyserne og apparaturet, og teorien er på et højt niveau, drømmer man ikke nødvendigvis om at tage blodprøver dagen lang. Patientkontakt er også hårdt og endnu mere i øjeblikket på grund af corona,” siger Kathrine Overgaard Foss Jensen.

Hun frygter, at de nyuddannede vil vælge specialet klinisk biokemi fra, hvis blodprøvetagningen tager overhånd.

“Jeg har selv en stor kærlighed til specialet, og jeg vil være meget ked af, hvis det bliver konsekvensen,” siger Kathrine Overgaard Foss Jensen. ▣

Oplæring af Afdeling for Klinisk Biokemis eget sundhedsfaglige personale

- ▶ 3 timers teoretisk gennemgang af proceduren.
- ▶ Praktisk undervisning i venepunktur.
- ▶ Oplæringsprogram som føl. Omfatter blodprøvetagning i ambulatorium og på sengeafdelinger. Længden afhænger af den, der oplæres.
- ▶ Herefter får de kompetence til at kunne stikke voksne.
- ▶ Børneprøvetagning og traumepatienter kræver særlig oplæring.

Routine Analysis
Urine
Blood Doping
Screening
Oral Fluids
LCMS DUID DOA NPS
Stable Data Acquisition
LIS

LC-MS/MS automatisering

Den CLAM-2030 muliggør automatisering af kliniske LC-MS/MS applikationer. Den revolutionerende CLAM-2030 udfører alle trin, fra prøveforberedelse, analyse og transport af data ind i LIMS systemer. Den er intuitiv, er robust og hurtig. Et rigtig walk-up-to instrument som kræver ganske lidt indlæring.

Hurtigere analysetid

Analysetid på 3 til 8 minutter sammenlignet med typisk 15 til 20 minutter på konventionelle LC-MS/MS instrumenter

Analyser klar til brug

D-Vitamin, hormon analyser osv. fås i kits, samt muligheder for at koble f.eks. toksikologi biblioteker op til systemet gør det til en meget fleksibel løsning

Fleksibel i valg af analyse enhed

MS/MS delen kan man ligeledes selv vælge, afhængig af hvilke følsomheds krav og budget man har. Hele Shimadzu MS/MS produktlinje passer ind i systemet

Møder alle behov for Klinisk Biokemiske laboratorier

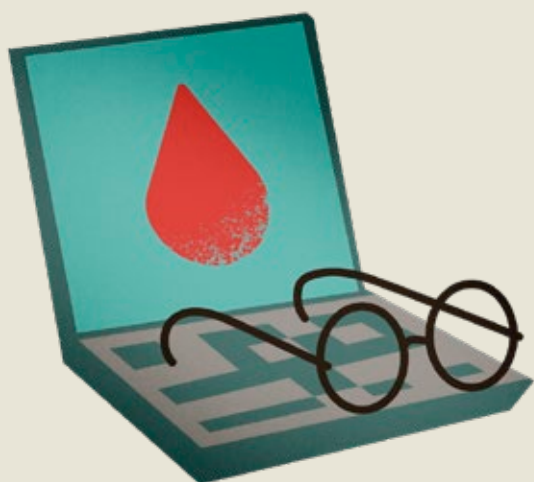
Med robusthed, økonomisk drift og med højere effektivitet

CLAM-2030 + LCMS series

DE
UNGE
FÅR
ERFARING
LØN
OG
FAGLIGHED
PÅ
CV'ET

“Vi får kvalificeret hjælp, bliver holdt fagligt til ilden og kan hjælpe de unge på vej,” siger afdelingsbioanalytiker Tina Jessen om erfaringerne med deres studenterkorps i Aabenraa

TEKST / JYTTE KRISTENSEN, REDAKTØR
ILLUSTRATIONER / MIKKEL HENSSEL

Når bioanalytikerne i Aabenraa drager ud på morgenrunden i weekender og på hellegdage, er der hver dag to-tre studerende blandt dem. De er ansat som timelønnede til at hjælpe med blodprøvetagningen.

“Så mange har vi brug for for at få det hele til at løbe rundt,” forklarer afdelingsbioanalytiker Tina Jessen i Blodprøver, Biokemi og Immunologi, Sygehus Sønderjylland i Aabenraa.

Da ordningen startede for fem år siden, kunne de nøjes med tre studerende. I dag har de konstant et korps på mindst syv, og begge parter har stor glæde af ordningen.

Selv ansvarlige for at dække vagter

I starten var det de studerende, afdelingen havde i praktik, som fik tilbuddet. I dag slås studiejobbene også op på regionens jobnet. I øjeblikket er der således også to sygeplejestuderende med i korpset, som er delvist selvstyrede.

“De bytter internt i gruppen og dækker ind for hinanden ved sygdom. De er meget ansvarlige, og det fungerer så fint,” siger Tina Jessen.

De studerende får en grundig oplæring, fortæller hun:

“De går sammen med en underviser i nogle hverdage. Derefter tager de fem dage i ambulatoriet under supervision efterfulgt af nogle dage på vores akutte prøvetagningsfunktioner, så de også lærer at finde rundt i huset, og så er de klar til at gå selv.”

Er gode ambassadører

I en tid, hvor der er rift om bioanalytikerne, får en afdelings ry større betydning.

“Mange fra vores studenterkorps søger job hos

Sådan har vi gjort

Kilderne til artiklerne om studiejob er fundet ved hjælp af opslag på bioanalytikerstuderendes Facebook-gruppe – Bioanalytikerstuderende i Danske Bioanalytikere.

os bagefter, og andre hører om, at de er glade for at være her. Man skal ikke underkende den snak, der går blandt de studerende om arbejdspladserne. Vi har ikke haft nogen endnu, som vi ikke gerne vil have, når de er færdige, og vi siger altid til dem: “Tænk lige på os, når du søger job,” fortæller Tina Jessen.

Når hun ansætter nye i afdelingen, er det til ansøgenes fordel, hvis de har erfaring med at tage blodprøver.

“Det viser, at de er vant til at begå sig på et sygehus, og at de har testet, at de kan lide at have med patienter at gøre og kan håndtere korttidskontakten,” siger afdelingsbioanalytikeren.

Giver energi til afdelingen

Tina Jessen fremhæver også, at de studerende giver afdelingen et særligt twist.

“De stiller gode spørgsmål. Vi bliver udfordret fagligt på den gode måde, og det giver energi i personalet, når vi er alle aldersgrupper. Det er rart at have unge i afdelingen. Jeg synes, at det er vigtigt at hjælpe dem i gang, og jeg tilbyder altid at være reference for dem, når de skal søge job,” siger Tina Jessen.

“JEG ELSKEDE AT VÆRE PÅ ARBEJDE”

Studiejob giver jackpot både undervejs og senere i karrieren, har Katrine Urskov Sterndorff Andersen erfaret

Her vil jeg gerne være i rigtig mange år,” konstaterer bioanalytiker Katrine Urskov Sterndorff Andersen. “Her” er Klinisk Genetisk Afdeling på Aarhus Universitetshospital, som er et drømmejob for den unge bioanalytiker, der blev færdiguddannet i 2019.

Katrine Urskov Sterndorff Andersen mener selv, at hendes studiejob i en sædbank og et efterfølgende 10-måneders vikariat i cytologien i Patologisk Afdeling var afgørende for, at hun kunne lande så attraktivt et job så hurtigt.

“Stillingen i cytologien fik jeg, fordi jeg havde erfaring fra at mikroskopere i sædbanken, og da jeg søgte Klinisk Genetisk Afdeling, kunne jeg så også skrive laboratorieerfaring i cytologien på mit CV,” fortæller hun.

Selvstændigt sædarbejde

Jobbet i sædbanken, SellmerDiers i Århus, fandt Katrine Urskov Sterndorff Andersen på Studienet. De skulle bruge to. Hun blev nummer tre, men da en sprang fra, fik hun chancen.

“Jeg tror, at min erfaring fra en restaurant som fungerende daglig leder spillede ind. Det viste, at jeg evnede at arbejde selvstændigt.”

Om selvstændighed var da også noget, hun i den grad fik brug for i sædbanken. Hendes opgaver var at oprense sæd, undersøge sædkvalitet og tage blodprøver på donorerne til de jævnlige kontroller for fx hiv, cystisk fibrose mv.

Hun startede, da hun var på tredje semester, og arbejdede i to år i 8-10 timer om ugen plus i ferierne.

I den nystartede klinik blev hun også ansigtet udadtil.

Gjorde det rart at være donor

“Når donorerne kom, var det mig, de mødte, og fordi jeg lavede så meget forskelligt, endte jeg med at være den, der havde fingeren på pulsen. Jeg var også den, der kom med ud til arrangementer som fx Priden i København,” fortæller Katrine Urskov Sterndorff Andersen.

Hun brugte meget tid på at snakke med donorerne.

“Jeg elskede donorerne. Normalt er patienter ikke særligt glade, men donorerne kommer af egen fri vilje. De er glade, og hvis de synes, at det er behageligt at være der, så kommer de snart igen. Når de kommer og donerer, skal det være 48 timer efter seneste sædafgang, så de skal jo aktivt vælge at komme hos os i stedet for at være sammen med deres kæreste,” forklarer hun.

“STUDIEJOBET HOS GIVBLOD HAR BOOSTET MIN SELVTILLID”

Nyuddannede Claes Nielsen har siden 2. semester arbejdet mange timer i sit studiejob hos GivBlod: “Et rigtigt dejligt sted og et frirum,” lyder skudsmålet

I 2. semester var Claes Nielsen i praktik i Klinisk Immunologisk Afdeling på Herlev Hospital. Heraf var de 14 af dagene hos GivBlod, som er blodgiverens mobile blodtappere, der kører ud til virksomheder, uddannelsessteder mv. og tapper frivillige donorer.

Efter praktikperioden ringede Claes Nielsen til GivBlod: “Kunne I være interesseret i mig som timelønnet?” Svaret var ja, og i resten af sin studietid arbejdede han “rigtig mange timer” som omkringskørende tapper.

“Jeg fik lagt arbejdstimer, så jeg kunne nå forelæsninger om formiddagen. Desuden holdt jeg orlov i et halvt år, hvor jeg næsten arbejdede fuld tid,” fortæller han.

Jobbet har givet energi.

Donorerers humør smitter

“Jeg er meget socialt anlagt og kan rigtig godt lide patientkontakt. Kollegerne er søde, og det er hyggeligt at snakke med donorerne. De er glade, og det smitter af,” fortæller han.

GivBlod er en afdeling i Region Hovedstadens blodbank, og jobbet som tapper har bragt Claes Nielsen rundt til arbejdspladser i hele regionen.

“De, der gør klar til tapningerne, er også ansat i GivBlod. De hjælper bl.a. også med at interviewe donorerne, og en gang imellem tapper de også, hvis der er mangel på tappepersonale. Når vi tapper kommer ud, er det udelukkende for at tappe,” forklarer han.

Har lært meget om blod og donorer

“I jobbet har jeg lært meget om blod og donorer. Fx hvordan blodglas hæmmer blodets koagulationsevne på forskellige måder, så de kan bruges til diverse analyser, og hvilke sygdomme der kan overføres med blodet. Desuden kommer der tit nye karantænerregler for donorer og ny forskning, som betyder, at man ændrer på fremgangsmåden for tapningen. Nogle gange kommer der også ændringer i det udstyr, vi bruger, som man skal sætte sig ind i,” forklarer Claes Nielsen.

Han fremhæver muligheden for at arbejde selvstændigt og selv være ansvarlig for sine arbejdsopgaver som meget vigtigt

Nyt studiejob

Som bioanalytikerstuderende kan studietiden være travl, men hvis man har tid og overskud, kan et studiejob være godt for både økonomien og CV'et.

Hvis du søger et fagligt relevant studiejob som bioanalytiker, er der flere muligheder. Vi har samlet en række gode råd her:

- ▶ Findes der opslåede studiejob for bioanalytikere i din region? Tjek jobindex.dk, dbio.dk og sundhedsjobs.dk m.fl.
- ▶ Sommerferievikariater kan være en oplagt mulighed.
- ▶ Klinisk biokemiske afdelinger søger af og til timelønnede/studerende til at tage blodprøver og elektrokardiogrammer. Undersøg behovet i dit område.
- ▶ Blodbank, hvor du kan arbejde som "tapper", undersøg muligheden lokalt.
- ▶ Send en uopfordret ansøgning til det sygehus, hvor du gerne vil have studiejob.
- ▶ Søg et studiejob som sælger, receptionist, rengøring eller noget helt femte, det giver også livserfaring og noget på CV'et.

LÆS MERE PÅ DBIO.DK/STUD/NYT-STUDIEJOB

(Claes Nielsen fortsat)

for ham personligt.

"Jobbet har klart boostet min selvtillid. Her føler jeg, at jeg ikke er under vingen, og der er ingen, der skubber på, som når man er i klinik. Det har været et virkelig dejligt sted at være. Et frirum til at være den, jeg er, og søde kolleger," siger han.

Mere klar til arbejdsmarkedet

Claes Nielsen mener, at det vil være en hjælp, når han søger job, at han har vist, at han kan indgå på en arbejdsplads, og at han har fået en god anbefaling med sig.

"Jeg føler mig godt rustet til en jobsamtale. Jeg er vant til at kommunikere med kolleger også på tværs af fag," siger han.

"MINE STUDIEJOB HAR GIVET MIG VÆRDIFULDT NETVÆRK"

Sana Khilji har to forskellige studiejob og er stolt af, hvor god hun er blevet til at tage blodprøver

Der kom en dreng på samme alder som min søn. Han var virkelig nervøs for at få taget blodprøve og ville slet ikke. Jeg kunne se mit eget barn i ham og forsøgte at gøre ham rolig. Jeg sagde: 'Du er virkelig sej, og jeg skal nok være forsigtig.' Jeg rettede også på stolen, så han kunne ligge lidt ned. Det hjalp, og han klarede det fint."

Det er situationer som disse, der gør Sana Khilji stolt, og som er et direkte resultat af hendes studiejob som prøvetager.

"Jeg er blevet virkelig, virkelig god til at stikke. I starten havde jeg meget behov for hjælp. Nu kan jeg stikke alle patienter," konstaterer hun.

Første kontakt fik hun via en censor fra en klinisk biokemisk afdeling til en eksamen.

Har studiejob på to sygehuse

"Eksamen gik rigtig godt, og censor var så glad, så bagefter tænkte jeg, at jeg ville skrive til hende og høre, om jeg kunne få noget arbejde, som kunne give mig erfaring," fortæller Sana Khilji.

Henvendelsen gav bonus, og Sana Khilji har siden starten på 4. semester været ansat som timelønnet laborant to til fire gange om måneden i ambulatoriet på Regionshospitalet Randers. Hun er også weekendvagt på Aarhus Universitetshospital i morgenrunden hver tredje weekend. Det job fandt hun via Studietnet.

"Der er stor forskel på de to job. I Randers arbejder jeg meget selvstændigt, de stoler meget på mig, og jeg er en del af personalegruppen. I Århus indgår jeg i studenterteamet. Jeg kommer kun hver tredje weekend og er mere anonym. Til gengæld er der flere forskellige jobmuligheder på et stort sygehus," fortæller hun.

Er et strategisk valg

Og netop muligheden for ansættelse som færdiguddannet har været vigtig for Sana Khilji, som er 36 år og mor til to.

"Jeg var bange for, at det ville blive en kamp at få job som færdiguddannet, så jeg valgte at få to studiejob. Det har givet mig et rigtig godt netværk. Og så har jeg lært at tage blodprøver!"

I sit job som prøvetager har hun også kunnet drage direkte nytte af det, hun lærte på uddannelsen.

"Når vi på semester 4 har rigtig meget om kommunikation, kan jeg umiddelbart bruge det i mit arbejde, bl.a. i forhold til hvordan jeg kommunikerer med patienterne, hvordan jeg tolker kropssprog mv.," fortæller hun.

Sana Khilji bliver færdig i januar 2023. Planen er p.t., at hun vil læse videre.

“Jamen, jeg har brug for de de udviklingsproj

Hun stiller altid op, når det handler om at sikre høj analysekvalitet i det borgernære sundhedsvæsen; Susanne Andresen tænder på samarbejder på tværs og har senest været med til at udvikle en akuttaske oven på erfaringerne fra “Køge-bussen” – Det Mobile Laboratorium – som også var hendes hjertebarn. Susanne Andresen modtog i november dbio-prisen for sin indsats

TEKST / HELLE BROBERG NIELSEN, JOURNALIST
FOTO / HENRIK PETIT, SINE FIIG, PRIVATFOTOS

Det er en slags premieredag, og Susanne Andresen skæver til klokken på sin mobiltelefon. Akutbilen fra Stege er forsinket.

Det er aftalen, at den skal komme forbi klokken 11, så hun kan udføre det allerførste servicetjek på POCT-udstyret i den særlige laboratorietaske, hun har været primus motor i at udtænke og sætte i spil. Taskerne har siden begyndelsen af november været en del af standardudstyret i seks akutbiler, der kører rundt i et tilsvarende antal kommuner i Region Sjælland. Paramedicinerne, der bemander bilerne, er blevet oplært i at håndtere apparaturet, der er omhyggeligt håndplukket og valideret af Susanne Andresen.

Hun byder i ventetiden på termokaffe og en længere snak om logikken og historikken bag de nye akuttasker i personalestuen på Klinisk Biokemisk Afdeling på Sjællands Universitetshospital i Køge. Det er her på afdelingen, hun er ansat som slet og ret bioanalytiker af navn, men hvor hun i høj grad fungerer som iværksætter af gavn.

“Udstyret er valgt ud fra de analyser, lægerne oftest rekvirerer, og ud fra at tasken ikke må fylde for meget, da der er begrænset plads i bilerne. Det er især væsketal, der er efterspurgt. Men udstyret

Interviewet til artiklen er foretaget primo december 2021. De nye akuttasker blev taget i brug i november.

kan også analysere veneblodgasser, hæmoglobin, udarbejde urinanalyser og CRP. Vi hører fra paramedicinerne, at de også gerne vil have en hjertemarkør som thrombin. Det er ikke aktuelt i øjeblikket, men tasken er stadig en version 0.1, og vi må se, hvad det senere bliver til,” siger Susanne Andresen.

Fra bus til bærbar

Det var den organisatoriske enhed Det nære sundhedsvæsen i Region Sjælland, der i alliance med Præhospitalt Center og eHospital inviterede de klinisk biokemiske afdelinger til et indledende møde; de ville drøfte, hvordan de kunne få et større analyserepertoire at gøre godt med, da stadig flere patienter ikke er færdigbehandlet, når de udskrives fra hospitalerne, men enten indlægges på kommunale akutpladser eller sendes hjem eller tilbage på plejehjemmet.

Susanne Andresen havde allerede da et kvalificeret skriv parat – en såkaldt læringsnote – om

er jo
r
ekter”

^
En visionær med pædagogiske armbevægelser

Susanne Andresen forklarer perspektiverne ved Det Mobile Laboratorium, det koncept, hun nu har kondenseret til en akuttaske. Daværende adm. overlæge på KBA i Køge, Pierre Bouchelouche i forgrunden. Arkivfoto.

<
Bussen på Borgen

Det Mobile Laboratorium – “Køge-bussen” – besøgte 1. februar 2018 Sundhedsudvalget på Christiansborg for at præsentere en model for det opsøgende sygehuslaboratorium.

”Køge-bussen” – forsøgsordningen Det Mobile Laboratorium. Det udviklingsprojekt havde hun med sin baggrund som både bioanalytikerunderviser og laboratoriefaglig konsulent været fødselshjælper på og havde således haft en afgørende hånd i udviklingen af både koncept og design. Bussen, der var leveringsdygtig i op mod 50 parakliniske analyser, kørte i et par år fra eftersommeren 2015 rundt i Køge og Solrød Kommuner og kunne rekvireres af områdets praktiserende læger og af sygehusafdelinger til opfølgning på udskrevne eller ambulante patienter. Målgruppen var især sårbare, ældre og knap så mobile borgere. Bussen blev imidlertid vurderet til at være for kostbar, da kommunerne selv skulle afholde driftsomkostningerne, efter at projektaftalen med Region Sjælland udløb i sommeren 2018.

”Bussen var noget helt særligt, men det var en meget dyr ordning. Alene serviceringskontrakterne med producenterne kostede en hel del. Men det var fagligt så givende at være sammen med

1 Endelig! Susanne Andresen modtager laboratorietasken fra Jacob Bols, "advanced paramedic" i akutbilen fra Stege.

sygeplejerskerne ude i borgernes hjem; sådan havde vi det alle, os bioanalytikere, der var tilknyttet bussen. Men akuttasken er et fornuftigt kompromis, og jeg kan høre på paramedicinerne, at de er ret meget oppe at ringe på den. Nu har de fx også mulighed for at være på telekonference ude fra patienterne, så lægen i den anden ende kan få både det kliniske billede og biokemiske værdier at arbejde med," siger Susanne Andresen. Med et halvt øje på mobilen: Den ventede akutbil er måske netop lige nu ude og opfylde sin funktion, bemærker hun.

Give slip – og alligevel holde fast

Det var en bilulykke i 2003, der fik Susanne Andresen ind på det spor, der siden er blevet hendes. Som uddannet i klinisk biokemi i 1990 var hun ellers ret tilfreds med sit arbejde; ja, hun nød faktisk at gå i vagt. Og at arbejde på en akutafdeling. Der er noget særligt over samarbejdet og kommunikationen i den slags situationer, siger hun.

"Efter ulykken tog jeg fra 2003-2004 Den Sundhedsfaglige Suppleringsuddannelse ved Syddansk Universitet og kom her i studiegrupper med medstuderende fra andre fag. Det var her, jeg blev grebet af dét med at betragte tingene på tværs af faggrænser. Det er også dét, jeg elsker ved at være konsulent for akutteamet i Solrød Kommune, som jeg blev tilknyttet, da bussen stoppede. Der bliver taget så godt imod en derude. De er ærlige og åbne – ja, de indrømmer ligeud, hvad de ikke helt har styr på, når det gælder deres POCT-udstyr, og så får vi nogle gode snakke om, hvad der er mest hensigtsmæssigt. Her skal vi som bioanalytikere

2 Tungen lige i munden Software opdateres, apparatur testkøres.

Smalltalk Tid til forefaldende spørgsmål og opklarende svar.

3

“

SOM BIOANALYTIKERE VIL VI ELLERS GERNE HAVE, AT TINGENE BARE KØRER, SOM DE SKAL. I DE HER PROCESSER SKAL MAN ACCEPTERE, AT DET KAN TAGE LANG TID, OG AT MAN BLIVER FRUSTRERET UNDERVEJS. DET BLIVER JEG STADIG.

lære at give slip ... Bare plejepersonalet ikke selv prøver på noget uden os," tilføjer hun og griner. Nej, seriøst: Hun kan konstatere, at de rent faktisk lytter og lærer. Det er fagligt meget bekræftende, siger hun.

Kvalitet på tid

Så er den der! Susanne Andresen fatter mobilen og skrider i målrettet tempo ud ad døren til hovedbygningens vandrehal og drejer ned ad en gang mod Akutmodtagelsens garage. Ude på parkeringspladsen står vor mand fra Stege foran den hidsiggule akutbil med omtalte taske. Susanne Andresen byder ham med indenfor: "Så får han indblik i min del af arbejdet og kan stille spørgsmål," bemærker hun lavmælt.

Tilbage på afdelingen sætter hun omgående i gang: Softwaren opdateres. Tjek! Der køres kontroller på først Siemens epoc til væsketal og derefter på apparaturet til CRP. Tjek! Der hives plastemballage af testkortet til epoc og trækkes gummihandsker på og af med præcise, rutinerede bevægelser. Apparaturet skiftevis bipper og blinker. Der er ikke plads til hyggesnak eller øjenkontakt; paramedicineren kan pludselig blive kaldt ud, så der arbejdes koncentreret på opgaven.

4

Færdig!

Så er laboratorietasken klar til endnu en omgang for det borgernære sundhedsvæsen.

WHO

Den 10. maj 2017 præsenterede Susanne Andresen konceptet for Det Mobile Laboratorium på en kongres i Verdens Sundhedsorganisationen, WHO i Genève.

Akuttasken

Aidians QuickRead Go
CRP

Siemens epoc
Blodgasser, væsketal, hæmoglobin

Siemens CLINITEK
Urinalyser

Med sikker hånd ruller hun til sidst virvaret af kabler sammen og lyner tasken. Værsgo, så er den premiekvalitetssikring gennemført. Paramediciner Jacob Bols takker og slynger den ca. 11 kilo tunge taske over skulderen og forsvinder ud gennem glasdørene.

Et helt særligt temperament

Selvom arbejdet med akuttasken ret hurtigt viste sig at være en stor succes – det var meningen, at den først skulle prøvekøres i én bil og udrulles i flere etaper – er udviklingsarbejde ofte præget af at være ”to skridt frem og et tilbage”, som Susanne Andresen udtrykker det.

”Man skal have et særligt temperament, når man beskæftiger sig med at finde nye løsninger. Som bioanalytikere vil vi ellers gerne have, at tingene bare kører, som de skal. I de her processer skal man acceptere, at det kan tage lang tid, og at man bliver frustreret undervejs. Det bliver jeg stadig,” tilstår hun. Og skynder sig at tilføje, at hun ofte henter sparring fra kloge kolleger på afdelingens specialistkontor, ikke mindst POCT-specialisterne.

Hendes arbejdsportefølje består i øvrigt af en lang række andre faste opgaver: Hun er stadig laboratoriefaglig konsulent og med i afdelingens

kvalitetsteam. Hun er netbogsredaktør på Region Sjællands laboratoriemedicinske vejledning, LMV. Og så har hun sammen med kollegaen Susanne Olsen det overordnede ansvar for PCR-testning af de patienter, der ankommer i Akutmodtagelsen.

”I dag er jeg til gengæld kun i nærheden af en blodprøve, når jeg validerer udstyr,” siger hun med et lille smil.

Men der kan altid findes albuerum til nye udviklingsprojekter. Fx har Susanne Andresen også for nylig valideret udstyr og skrevet brugervejledning til kræftpatienter, der selv tager blodprøver i eget hjem, under titlen ”Changing Cancer Care”.

”Hvis jeg finder på noget, får jeg som regel frie hænder til at gå i gang med det. Jamen, jeg har brug for de der udviklingsopgaver! Jeg tror, at enten har man temperament til den slags, eller også har man ikke,” siger hun. ▣

“VI KOMMER FOR AT SKÆRE”

Af og til pakker Britta og Vivi weekendtasken og smutter til Norge for at hjælpe de norske bioingeniører med pukler af væv til mikrotomi. Det er intensivt arbejde, men med smag af eventyr og giver også ekstra i lønningsposen

TEKST / JYTTE KRISTENSEN, REDAKTØR
FOTO / PRIVAT

I 2019 tog Britta Laursen og Vivi Kuhr en rask beslutning, blot tre dage før flyet til Oslo afgik. Fredag efter arbejdstid drog de af sted mod Lillehammer for at hjælpe til med at skære de mange blokke med væv, som de norske bioingeniører ikke selv kunne nå.

Vikariatet i Norge var kort og intensivt. En forlænget weekend og så hjem igen.

Til daglig arbejder Vivi Kuhr hver anden uge, mens Britta Laursen er på fuld tid i Patologi, Regionshospitalet Viborg.

“Ligesom vi kan tage FEA (frivilligt ekstra arbejde, red.) i vores egen afdeling, så gør vi det bare i Norge,” forklarer Vivi Kuhr.

Hun har selv været fem gange i Norge som vikar, mens Britta Laursen har taget smutturen fire gange. Dels til Lillehammer, dels til Kalnes Sygehus tæt på den svenske grænse.

Intensivt, men eventyrligt

Da Britta Laursen og Vivi Kuhr ankom til Lillehammer første gang, blev de indlogeret på hotel, og lørdag morgen viste en afdelingsbioingeniør dem til rette i laboratoriet.

“Hun fandt tøj og adgangskort frem til os og satte os i gang,” fortæller Vivi Kuhr.

Paraffinblokkene stod klar til mikrotomi, og de havde laboratoriet helt for sig selv, for de norske bioingeniører arbejder ikke i weekenden. Hvis de havde spørgsmål, kunne de ringe til afdelingsbioingeniøren.

“På sådan en weekend arbejder vi typisk 10 timer lørdag og søndag og 8 timer mandag, men vi tilrettelægger selv arbejdstiden, så vi kan holde en lidt længere pause midt på dagen, hvis vi vil. Men vi går ikke på museum eller på andre udflugter, vi koncentrerer os om at skære, når vi er der,” siger Britta Laursen.

“Men der er da også lidt eventyr over det. At tage af sted, se en anden udsigt og se, hvordan de arbejder i Norge,” konstaterer Vivi Kuhr.

“Ja, det er helt vildt spændende,” tilføjer Britta Laursen.

“De gode gamle paraffiner”

Vævet, de skærer, er rutiner, det vil sige alle de prøver, der ikke er rekvireret i et haste-/pakkeforløb. I Lillehammer er de ikke så langt med automatiseringen som i Viborg, hvor en stor del af prøverne bliver indstøbt automatisk. I Lillehammer indstøber

bioingeniørerne stadig manuelt.

“Det er så dejligt med de gode gamle paraffiner. De er lettere at skære,” siger Vivi Kuhr.

“Men den automatiske indstøbning har jo andre fordele,” supplerer Britta Laursen.

Mandag mødte de også de norske bioingeniører.

“De hilser og virker glade for vores hjælp, og det varmer. De er rigtig søde mennesker,” siger Britta Laursen.

Norsk bureau formidler kontakt

Richard Raae ejer formidlingsbureauet Legespesialisten i Oslo. Han formidler vikariater til blandt andre danske lægespecialister, herunder patologer, men altså også til danske bioanalytikere. Han har dog aldrig haft behov for at annoncere efter bioanalytikere.

I stedet har han gjort brug af en personlig kontakt. En dansk bioanalytiker, som i en årrække var chef for patologien i Frederikstad i Norge.

“Hun kendte rigtig mange danske patologer og bioanalytikere, og det er gennem hende, jeg har fået kontakterne. Hun er dog stoppet nu,” fortæller Richard Raae.

Han har i de senere år formidlet seks bioanalytikere til norske laboratorier, og corona har øget behovet for hjælp.

“Pandemien medførte jo en slags tsunami af blokke og biopsier, da vi igen var tilbage til ‘normalen’, og hvis der så samtidig opstår sygdom blandt bioingeniørerne, hober det sig jo op,” forklarer Richard Raae.

Lønnen er hemmelig

Richard Raae ønsker ikke at sætte kroner og øre på, hvad en dansk bioanalytiker kan tjene på et kort vikariat i Norge.

“Nu er den danske krone jo stærk i forhold til den norske, men jeg har aldrig fået nogen protester, når jeg har fortalt bioanalytikerne, hvad de får i løn. Det kan jo også komme an på en forhandling,” siger Richard Raae.

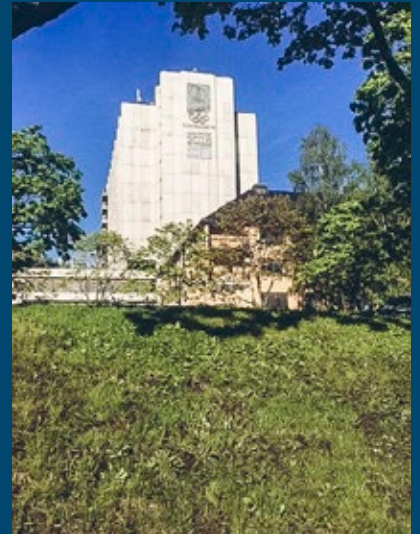
Bureaujeren mener, at der fremover bliver behov for mere hjælp fra danske bioanalytikere.

“Det kunne også være nogle, der er pensioneret for nylig, og som stadig har faget på rygmarven. De kunne jo komme i fx en uge og så stå lidt på ski samtidig,” siger han. ■

Udsigt fra Afdeling for Patologi. Sygehuset i Lillehammer har en asfaltbunden helipad med en diameter på 18 meter.

Afdeling for Patologi i Lillehammer undersøger omkring 30.000 vævsprøver, 5000 kliniske cytologiprøver og 150 obduktioner om året.

Britta Laursen og kollegaen Kamilla i laboratoriet i Kalnes Sygehus.

Vivi Kuhr og Britta Laursen ved mikrotomen i Lillehammer.

Lillehammer ligger i den sydlige del af Gudbrandsdalen i Østlandet cirka to timer nord for Oslo. Byen er specielt kendt for Vinter-OL i 1994. Naturen er storslået og elsket af vandrere og skientusiaster.

DA ILULISSAT SATTE VERDENSREKORD I SMITTE

Den 3. december var der ingen smittede.
Den 3. januar var 40 procent positive.
Corona satte bioanalytikere og udstyr
under maksimalt pres

TEKST / BIOANALYTIKER ELSE MARIE KLÆRKE, VIKAR I
TRE MÅNEDER PÅ REGIONSSYGEHUSET I ILULISSAT
FOTO / PRIVAT

Ilulissani qitiusumik Napparsimmavik er det grønland-
ske navn for Ilulissat Regionssygehus. Den store røde
bygning ligger smukt ud til Ilulissat Isfjord, som blev
optaget på UNESCOs verdensarvsliste i 2004. Hvert år
tiltrækker isfjorden omkring 20.000 turister til området

Jeg kom til Ilulissat den 3. december og blev hurtigt og nødtørftigt lært op til diverse laboratoriefunktioner her på Regionssygehuset i Ilulissat.

På det tidspunkt havde der været et udbrud i en nordligere bygd i oktober-november, men her i byen var der ingen smittede med corona. Vi podede, hvis der kom patienter med luftvejssymptomer, eller hvis nogen havde behov for et coronapas for at kunne rejse, komme på arbejde osv. Men da der ikke var nogen positive, var det rimeligt let at udføre på vores 4-kanalers GeneXpert, som er et meget enkelt PCR-apparat. Ulempen ved apparatet er, at det tager 45 minutter at køre 4 prøver, så hvis der er mange positive, som skal køres enkeltvis, kan det blive til mange timer. Ved mange negative pooler vi eksempelvis 8 prøver og kører test på dem og kører så kun enkeltvis, hvis poolen er positiv.

Smitten rykkede tæt på op mod jul

Op mod jul steg smitten i Danmark, og den begyndte også at vise sig i Nuuk. I laboratoriet talte vi om, at den nok også kom her til Ilulissat, når borgerne begyndte at tage på julebesøg og rejse rundt i landet og til Danmark.

Den ledende regionslæge, Peter Vedsted, havde fra starten fortalt mig, at vi skulle have vores andet PCR-udstyr, Pentabase fra Amplexa, til at køre. Men da jeg havde været eneste bioanalytiker i laboratoriet og haft rigeligt at se til og for øvrigt ikke kunne finde ud af den vejledning, som forelå, havde jeg ikke sat den analysegang i værk. En lokal dansker, som er gift med en sygeplejerske, og som har læst medicin og er biolog, meldte sig på banen. Han ville godt gå i lære hos Amplexa (Odense) i juleferien og så hjælpe os, når han kom tilbage. På det tidspunkt ville jeg også have fået en kollega – som ankom den 5. januar.

Og eksploderede omkring nytår

Men, men, men.

Nytårsaftensdag var der en håndfuld positive blandt de podede, og mandag den 3. januar stod der en kø uden for vores podetelt. Mange af dem var positive. Omkring 40 % var positive fra starten, og så voksede det ellers hen over ugen. Jeg kørte prøver i døgn drift (næsten), og vi sendte prøver med kurér til Nuuk, som jo bare også havde masser af positive prøver. Så for nogle gik der lang tid, inden de fik svar.

Vi mener, at der var to supersprederevents; en fodboldkamp og en lystig aften på det lokale spillested.

Startede Pentabase fra scratch

Først den 14. januar kom vores udsendte biolog tilbage til byen, og vi startede med at udarbejde en skabelon til drift på Pentabase. Det var næsten som at opfinde den dybe tallerken igen. For selvom vi vidste, at analysen kører mange steder, havde

Ilulissat Regionssygehus

- ▶ Regionssygehuset i Ilulissat har ca. 75 ansatte, hvoraf de fleste faglærte er danskere.
- ▶ Huset er sygehus med sengeafdeling og ambulatorium, fødestue og operationsstue. Der er døgnbemandet skadestue/lægevagt. Det er byens lægehus og apotek.
- ▶ Der er fysioterapi, sundheds- sygeplejerske, hjemmesygeplejerske, livsstilskonsultation, distriktspsykiatri, venerisk klinik og selvfølgelig coronapodning.
- ▶ Portørerne har ansvar for al transport og redning. De kører udrykning, transport af patienter, personale og post og pakker.
- ▶ Der er et hold af tolke, som bistår det danske personale.
- ▶ Fordi der er så store afstande og vanskelige trafikale forhold, er der også et patienthotel, som færdigbehandlede patienter kan bo på.
- ▶ Desuden betjenes 4 bygder fra Ilulissat.
- ▶ Ilulissat Regionssygehus er hovedsygehuset i Avannaata Kommune – det nordvestlige Grønland. På størrelse med Spanien og med 10.500 indbyggere.
- ▶ Ilulissat er Grønlands tredje største by. Ilulissat ligger i Vestgrønland på østkysten af Diskobugten ca. 2 km nord for Ilulissat Isfjords munding. Byen er hovedby i Ilulissat Præstegæld og ligger i Avannaata Kommune.
- ▶ 4.700 indbyggere.

ingen af os tre i viruslaboratoriet prøvet det før.

Men 5 dage efter start har jeg kørt 100 prøver på 6 timer. Der er mange trin i analyseprocessen, og det er vigtigt at have en god systematik – og så lige de rigtige pipetter og pipettespidser og ikke mindst ro til at koncentrere sig om processen.

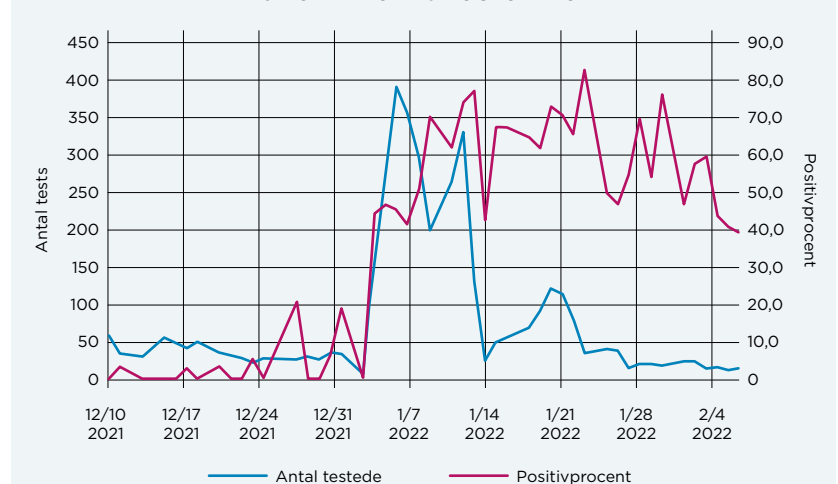
Det har været en hård måned, for der er jo meget andet, som også skal laves, i laboratoriet.

Tidligere erfaringer er værdifulde

I en presset situation som denne nyder jeg meget, at jeg har hele 41 års erfaring. Kroppen husker alt det manuelle arbejde, jeg lærte som ung bioanalytiker, hvor der ikke var så mange robotter og analyseautomater. Jeg er også rigtig glad for, at jeg i mange år lavede glasforlig og hastetyper. Det betyder, at jeg har en god fornemmelse i maven og hele tiden har min faglighed med i det, jeg laver. Også selvom vi ikke altid kan udføre optimal kvalitet og slet ikke har det analyserepertoire, som de fleste af os er vant til.

Endvidere er det fint at arbejde så tæt sammen med de andre sundhedsfaglige på sygehuset. De fleste faglærte er jo danskere, som er her kortere eller længere tid, og vi har det rigtig godt sammen både på jobbet og i fritiden. □

Antal PCR-tests og positivprocent i Ilulissat
fra 10-12-2021 til 05-02-2022

“Mine kolleger udvider mit læringsbegreb”

Tegninger, spil og masser af kollegial inspiration. Det er nogle af hovedingredienserne i den undervisning, som lektor Henriette Lorenzen for nylig vandt årets Undervisningspris for

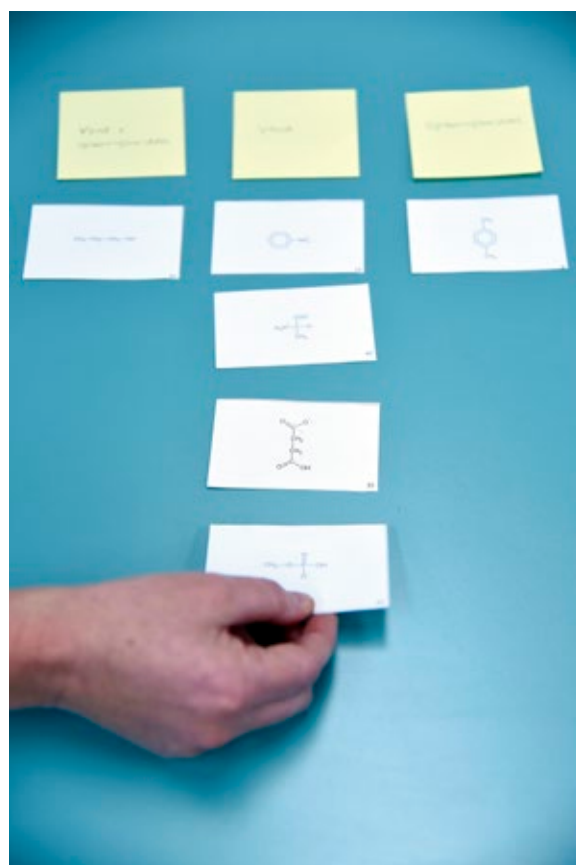
Når de studerende på bioanalytikeruddannelsen skal have lektor Henriette Lorenzen, kan de regne med at skulle tegne på papir eller computeren. Den 55-årige underviser, som for nyligt modtog årets Undervisningspris, bruger nemlig tegning som et af sine vigtigste didaktiske værktøjer.

“Man har forstået en tekst, når man kan tegne den. Derfor opfordrer jeg de studerende til at tegne sammenhænge eller kategorisere viden i oversigter,” fortæller Henriette Lorenzen.

På første semester skal de studerende have workshop, hvor de arbejder i mindre grupper, og hvis de stiller et spørgsmål, hiver Henriette Lorenzen dem derfor ofte op til tavlen.

“Så starter jeg gerne en tegning for dem og overdrager derefter pennen til en af de studerende. Nogle gange giver jeg dem nogle begreber,

Sammen med en kollega har Henriette Lorentzen udviklet et spil, hvor de studerende ved hjælp af brikker skal systematisere de kemiske stoffers egenskaber.

hvorefter de selv skal skabe sammenhængen mellem dem og på den måde systematisere deres viden,” siger Henriette Lorenzen.

Hun oplever, at de studerende på bioanalytikeruddannelsen er glade for metoden.

“De er ofte meget strukturerede og kan godt lide at kategorisere i figurer, skemaer og flow-diagrammer. Alle lærer forskelligt, så jeg forsøger at veksle mellem metoder, men jeg oplever, at det er den metode, de fleste studerende kan lide,” siger hun.

Metoden virker blandt andet, fordi den ‘afslører’ hullerne i de studerendes viden.

“Det er en frem og tilbage-proces mellem tekst og figurer. Jeg kan pege på et område i tegningen, som ikke er helt på plads endnu, og så skal de studerende tilbage til bogen og tjekke med den igen,” fortæller Henriette Lorenzen.

Kollegerne udvider læringsbegrebet

Både tegningen og Henriette Lorenzens praksis er inspireret af andre, såvel i form af input fra artikler om didaktik og pædagogik som helt konkret i samarbejdet med kolleger.

“Samarbejdet med kollegerne er vildt vigtigt; når jeg forbereder min egen undervisning, vil jeg ofte tage udgangspunkt i den måde, jeg selv lærer på. Men når jeg taler med en kollega om det, udvider jeg mit begreb om, hvad læring er,” siger hun og fortsætter:

“Meget af det nye, der kommer til, stammer fra det rigtig gode samarbejde, jeg har med kliniske kolleger. De forbereder kliniske cases til mig, og vi tilrettelægger både det faglige og det pædagogiske indhold sammen. Det giver undervisning, som er autentisk og virkelighedsnær, og det bidrager også til min faglige ajourføring.”

Sammen med en klinisk kollega har Henriette Lorenzen for eksempel udviklet en særlig tilgang til Journal club, som er en generelt anvendt metode, hvor de studerende læser videnskabelige artikler for at lære at reflektere over forskning i forhold til deres kliniske uddannelse. I Henriette Lorenzens og kollegaens version har samarbejdet mellem de studerende en særlig funktion:

“Vi arrangerer det som kollaborativ læring. De studerende har en studie-gruppe, hvor de enkeltvis får ansvaret for en lille del af en videnskabelig artikel, og så skal de samarbejde om at få helheden i artiklen frem. Det er en

vanvittig god undervisningsmetode, fordi den opfylder målet om, at de studerende skal reflektere over forskning og udvikling,” siger Henriette Lorenzen.

Spil forståelsen frem

En anden metode, som er udviklet med en kollega, er et spil, hvor de studerende skal træne systematik og principper ved at systematisere de kemiske stoffers egenskaber.

“De har nogle brikker, som de skal sortere i kategorier for på den måde at blive bevidste om den systematik, der ligger i grupperne,” siger Henriette Lorenzen, der sammen med en kollega har opfundet spillet, fordi “det også skal være lidt sjovt”:

“Når de spiller, bliver det en lille smule hyggeligt. De bliver så opslugte, at de måske glemmer, at de er i gang med at lære – det er der, nysgerrigheden kommer. I mindre grupper er det også nemmere at stille spørgsmål og at turde fejle,” siger hun.

Samme studerende, ny teknologi

Uanset hvilke vinde, der blæser, er feedback altid et værktøj i Henriette Lorenzens bælte.

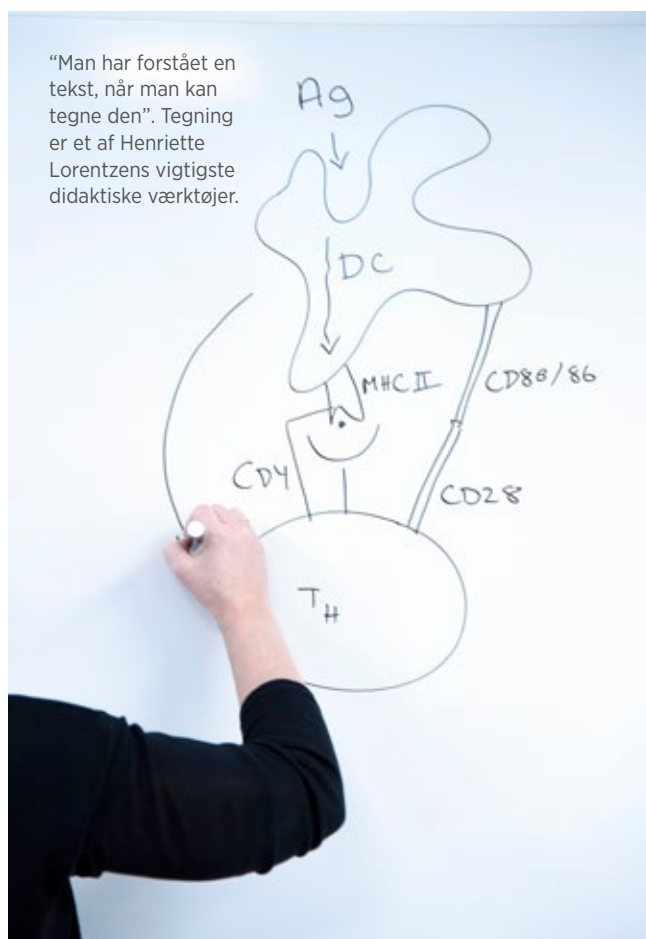
“Jeg vil gerne fremhæve det, der fungerer, og de skal selvfølgelig også vide, når noget kan forbedres. På flere semestre har de også peer to peer-feedback,” siger hun.

I de år Henriette Lorenzen har undervist, har meget ændret sig, ikke mindst rammerne.

“Vi har fået tilført en masse teknologi, og det giver mulighed for spændende metoder. For øjeblikket forsøger jeg at kombinere min fysiske tilstedeværelse med videooplæg, de studerende kan hente inden lektionen – det hedder flipped learning. De studerende giver udtryk for, at det er godt, når de skal lære meget kompliceret stof, fordi de kan se det mange gange og stoppe undervejs og tage noter,” siger Henriette Lorenzen.

En ting ændrer sig dog ikke, nemlig vigtigheden af relationen mellem underviser og studerende.

“Vi har brug for at lære hinanden at kende, det skaber tryghed i læringen og er med til at bevare nysgerrigheden og lysten til at lære.” □

“Man har forstået en tekst, når man kan tegne den”. Tegning er et af Henriette Lorenzens vigtigste didaktiske værktøjer.

Henriette Lorenzen

- Født 1966
- Lektor, Københavns Professionshøjskole
- Fagområde: Klinisk immunologi, immunologi, kemi, biokemi

PETRISKÅLEN

Bliv klogere på, hvordan politik, strategi og meninger dannes i Danske Bioanalytikere

Mødet i Hovedbestyrelsen den 1. og 2. februar 2022

Kan vi leve af sundhed?

Svaret på spørgsmålet er ja, det gør vi faktisk allerede. 22 procent af Danmarks eksport kommer fra Life Science-branchen, mens bacon til sammenligning udgør seks procent ifølge Morten Engsbys, chefkonsulent i Dansk Erhverv.

Sammen med netop Morten Engsbys og Lene Ørnstrup fra Rigshospitalet tog Hovedbestyrelsen de allerførste drøftelser af, hvad Danske Bioanalytikere vil og skal fremover, når det handler om bioanalytikerjob i det private erhvervsliv. Det gælder særligt inden for Life Science, der af mange ses som et område i voldsom vækst i disse år. Regeringen lancerede også en officiel Life Science-strategi i 2021. I december blev der desuden nedsat et såkaldt Life Science Råd.

Life Science dækker blandt andet virksomheder som Novo Nordisk, Roche og DAKO. Blot for at nævne nogle eksempler. Det, de har tilfælles, er, at de leverer produkter eller ydelser, som har en "terapeutisk eller diagnostisk effekt".

Allerede i dag er det faktisk sådan, at ni procent af de ansatte med en mellemlang videregående uddannelse i Life Science-branchen er bioanalytikere. Det viser tal fra analysefirmaet Damvad Analytics, som har undersøgt området for Erhvervsministeriet.

En væsentlig tendens inden for Life Science er, at man i højere grad samarbejder med det

offentlige sundhedsvæsen; hvor man tidligere så et mere almindeligt sælger-køber-forhold, taler man nu offentligt-privat samarbejde.

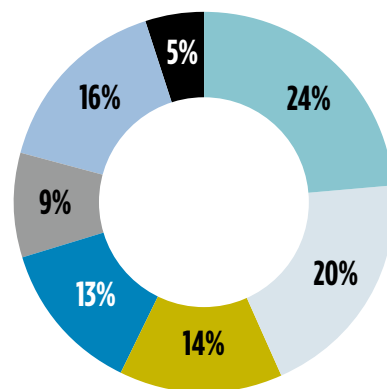
Et nyligt konkret eksempel er, at man på Rigshospitalet har indgået et partnerskab med Roche Diagnostics om at udvikle et såkaldt Diagnostisk Akademi som en form for mere formel videreuddannelse og specialiseringsvej, som det offentlige ikke har formået at løse.

"Ja, nogle vil måske nok synes, at det er lidt farligt. Men sådan ser jeg det ikke, jeg ser det som en mulighed for, at vi får dygtigere bioanalytikere," som Lene Ørnstrup, centerchefbioanalytiker på Rigshospitalet, udtrykte det.

Efter oplæggene drøftede Hovedbestyrelsen, hvordan fagforeningen Danske Bioanalytikere skulle placere sig i den nye forståelse af sundhedsvæsenet og private virksomheder som samarbejdspartnere.

Her blev blandt andet sagt ting som "vi skal turde være firstmovere", "vi skal i gang, før det er for sent!", "bioanalytikerne er der allerede, vi som fagforening skal også være med".

Temadrøftelsen var et oplæg til fremtidige HB-møder, hvor man kan arbejde med at konkretisere Danske Bioanalytikeres strategi ift. Life Science og ikke mindst bioanalytikere i det private erhvervsliv.

BESKÆFTIGEDE OPDELT PÅ UDDANNELSESFAGOMRÅDER

- Teknik, teknologi og industriel produktion
- Erhvervsøkonomi, administration og jura
- Naturvidenskab
- Social og sundhed
- Mekanik, jern og metal
- Øvrige
- Uoplyst

LIFE SCIENCE – DEFINITION

- Lægemidler
- Medicinsk udstyr
- Farmaceutisk biotek.

KILDE: DANSK ERHVERV

TOP-5 UDDANNELSER OG FAGOMRÅDER

Nedenstående tabel viser top-5 uddannelser i life science-industrien for hvert uddannelsesniveau. Sundhed, erhvervsøkonomi, natur- og teknisk videnskab dominerer, hvilket figuren ovenfor understøtter.

	FAGLÆRT	KVU	MVU	LVU	PHD
1	Kontoruddannelse, 17 pct.	Laborant, 44 pct.	Sygepleje og sundhedspleje, 13 pct.	Farmaci og lægemiddelvidenskab, 18 pct.	Medicin, 40 pct.
2	Detailhandelsuddannelse, 13 pct.	Farmakonom, 12 pct.	Bioanalytiker, 9 pct.	Erhvervsøkonomi, 13 pct.	Teknisk videnskab u.n.a., 24 pct.
3	Industrioperatør, 6 pct.	Handels- og markedsføringsøkonom, 8 pct.	Erhvervsøkonomi, HD, 7 pct.	Teknisk videnskab u.n.a., 9 pct.	Naturvidenskab, 21 pct.
4	Elektriker, 5 pct.	Laboratorie, 8 pct.	Erhvervsøkonomi, HA, 7 pct.	Biologi, 4 pct.	Jordbrug, natur og miljø, 14 pct.
5	Industriteknikeruddannelsen, 5 pct.	Eletronik i øvrigt, 5 pct.	Maskinteknik og maskin konstruktion, 5 pct.	Biokemi og molekylær biologi, 4 pct.	Statskundskab, 1 pct.

NEMMERE AT LOGGE IND

HB bevilgede 60.000 kroner til udvikling af et nyt log-in til dbio's hjemmeside og Membersite. Med det nye log-in behøver man kun at logge ind ét sted.

GDPR

DET HANDLER OM MEDLEMMERNES SIKKERHED

dbio er godt i gang med implementering af GDPR i organisationen, men arbejdet er særdeles ressourcekrævende og fordrer ekspertviden. HB bevilgede derfor 100.000 kroner til køb af konsulentbistand til at komme i mål med arbejdet. GDPR står for "General Data Protection Regulation" og kaldes i almindelig tale for persondataforordningen. Det er en slags EU-lov, der gælder i alle lande, som er medlem af EU.

Princippet bag GDPR er, at alle har ret til et privatliv. Det skal alene være op til den enkelte, hvorvidt oplysninger skal deles. Dette grundprincip er også afspejlet i det ansvar, som nu er pålagt dem, der beskæftiger sig med indsamling og behandling af personoplysninger.

BACHELORPRISEN - FRA GRUPPE- TIL INDIVIDUEL PRIS

Fundatsen for dbio's Bachelorprisen ændres, så det fremover er den enkelte person, der får et beløb, og ikke den samlede gruppe. Hvert medlem, der vinder, får hhv. 1.600 kr. for 1.-prisen og 1.000 kr. for 2.-prisen. Bachelorprisen kan uddeles til både medlemmer og ikke-medlemmer af dbio. Det er dog kun medlemmer, der modtager pengepræmie.

Næstformand Katja Wienmann Bramm understregede, at der ligger rigtig meget anerkendelse for de studerende i at få prisen.

NY BESTYRELSE FOR DBIO'S FOND

HB udpegede ny bestyrelse for Bioanalytikernes Uddannelses- og Forskningsfond.

Bestyrelsen består af 7 medlemmer. **Birgitte Hanel**, bioanalytiker, dr.med., **Birthe Dahlerup**, systemforvalter, bioanalytiker, cand.scient., **Susanne Andresen**, bioanalytikerunderviser, **Michael Werenberg Mikkelsen**, afdelingschef, bioanalytiker, cand.scient., MPM, **Christina Kjær**, bioanalytikerunderviser, adjunkt, ph.d., er alle udpeget blandt indkomne ansøgninger.

Tanja Würtz Jørgensen, bioanalytikerunderviser, er udpeget af LSB, og **Martina Jürs**, formand for dbio, er udpeget af Forretningsudvalget.

Der var kommet 6 ansøgninger til de 5 pladser, der besættes af ordinære medlemmer.

NYT FAGLIGT UDVALG

Marianne Schou Martiny, bioanalytikerunderviser, **Kathrine Overgaard Foss Jensen**, bioanalytikerunderviser, **Malene Hykkelbjerg Nielsen**, forskningsbioanalytiker, **Gitte Meyer Larsen**, bioanalytikerunderviser, **Peter Böhm**, ledende bioanalytiker, **Nanna Elgaard Toft**, nyuddannet bioanalytiker, **Mostafa Fallah Hossein Abadi**, nyuddannet bioanalytiker. Fra Forretningsudvalget **Martina Jürs** og **Bitten Kaanbjerg Kristensen** og fra HB **Anja Lykke Aakeson**.

Der var kommet 10 ansøgninger til de 7 pladser, der besættes af ordinære medlemmer. Udvalget er blevet udvidet med et medlem i forhold til sidste kongresperiode.

NYT LEDERRÅD

Udvider fra 8 til 10 medlemmer.

Shirwa Abdullahi Adan, ledende bioanalytiker, **Boris Hoyer Mathiasen**, afdelingsbioanalytiker, **Mette Degn**, afdelingsbioanalytiker, **Michael Werenberg Mikkelsen**, afdelingschef, **Hans Vejersøe Gregersen**, afdelingsbioanalytiker, **Pia Krohn Hansen**, ledende overbioanalytiker, **Susanne Pedersen**, ledende bioanalytiker, **Tina Bjørg Jensen**, afdelingsbioanalytiker.

Fra HB deltager **Hanne Nielsen Bonde**, regionsformand. Fra Forretningsudvalget **Martina Jürs**, formand.

NYT ORGANISATORISK UDVALG

Organisatorisk Udvalg består af 3 arbejdsmiljørepræsentanter, 2 tillidsrepræsentanter og 2 fællestillidsrepræsentanter plus en fra HB og en fra Forretningsudvalget.

Det nye udvalg består af:

Bettina Holm Davids, AMiR, **Claudia Helena Fiszman Frandsen**, AMiR, **Kristine Morris**, AMiR, **Laila Kjær Jørgensen**, TR og AMiR, **Charlotte Bache**, TR, **Birgit Lindholm Jensen**, FTR, **Holger Dahl Greisen**, FTR.

Medlem fra HB **Gitte Rees-Andersen**. Fra Forretningsudvalget **Katja Wienmann Bramm**.

Folkemøde 2022

dbio's hovedbestyrelse deltager i Folkemødet fra den 16. til den 19. juni i Allinge på Bornholm. dbio er med i det fælles sundhedstelt, hvor foreningen også har en stand. En afstemning om formålet med at deltage blandt HB viste, at lobbyarbejde fik den højeste score. Derefter kom læring og sociale aktiviteter. HB diskuterede, hvad det er, dbio gerne vil huskes for hos politikere, embedsfolk og andre relevante deltagere i Folkemødet. Blandt forslagene var mangel på bioanalytikere og fokus på, hvorfor bioanalytikere er uundværlige i sundhedsvæsenet.

Hanne Nielsen Bonde fra Region Syddanmark mente, at dbio godt kunne vise lidt tænder, hvortil Merete Kjeldgaard fra dbio-Nordjylland replicerede: "Vi skal da vise hele gebisset! Mange ved stadig ikke, hvad vi laver, og hvor vigtige vi er. Hvad sker der, hvis de ikke får nogle prøvesvar?"

På et kommende HB-møde besluttet dbio's aktiviteter i standen.

Sundhedsaftale på vej, siger statsminister Mette Frederiksen

I efteråret 2021 spillede regeringen ud med, at man ønsker at etablere såkaldte nærhospitaler sideløbende med de mange sundhedshuse, der er skudt op over hele landet. Ikke alle er lige begejstrede ved tanken, som de kalder to skridt frem og et tilbage, nu hvor man faktisk har fået etableret de såkaldte supersygehuse, der skulle være mere specialiserede og dermed højne kvaliteten i sundhedsvæsenet.

Hovedbestyrelsen drøftede, hvilke emner og budskaber fagforeningen ønskede at gå i byen med, når og hvis en ny reform af sundhedsvæsenet bliver præsenteret. Grundlæggende blev man enige om at fortsætte med de nuværende budskaber, men at skærpe fokus på manglen på bioanalytikere og synliggøre, at investering i diagnostik kan spare penge i sundhedsvæsenet.

- Hurtig og korrekt udredning/diagnostik i det nære sundhedsvæsen begrænser hospitalsindlæggelser og giver bedre service og patientsikkerhed til borgerne.
- Ønsker regeringen kvalitet på niveau med sygehusene i det borgernære sundhedsvæsen, bør de samme fagprofessionelle anvendes til samme type opgave her.
- Der er brug for et nationalt POCT-center, så kvaliteten inden for patientnære analyser kan blive på samme høje niveau i alle sundhedssektorer.

NYHEDSBREV NU TIL ALLE

Danske Bioanalytikeres nyhedsbrev er blevet forbedret i forbindelse med den nye hjemmeside. Den 5. januar udsendtes første gang i det nye format. Nyhedsbrevet udsendes nu som noget nyt til alle medlemmer. Du kan framelde nyhedsbrevet på Mit dbio ved at klikke på "Rette medlemsinformation" og fjerne fluebenet i feltet Nyhedsbrev.

ANSVARSRUMRÅDER FOR FU

Forretningsudvalget i dbio har efter nyvalg og start på en ny kongresperiode fordelt opgaverne mellem sig. Se fordeling her:

<https://dbio.dk/om-danske-bioanalytikere/organisation/forretningsudvalget>

Fordelingen er nogenlunde uændret. Nyt er, at Bitten Kaanbjerg Kristensen overtager ansvaret for det internationale område og for et "nyt" område med medlemskommunikation. Katja Wienmann Bramm får ansvaret for nyt område med bæredygtighed og klima.

SVÆRE FORHANDLINGER OM LÆGE-PRAKSIS

dbio er i gang med at forhandle ny overenskomst for bioanalytikere i lægepraksis. dbio forhandler sammen med DSR. De praktiserende lægers arbejdsgiverorganisation, PLA, og dbio/DSR står p.t. langt fra hinanden.

dbio's kurser er godt i gang igen

Efter årene med corona, hvor mange af dbio's kurser måtte aflyses, er der nu igen stor interesse for at efteruddanne sig, fortalte formand Martina Jürs. Kurset "Udvidet molekylærbiologi" i december 2021 var således fuldt besat. For andre kurser kan det stadig mærkes, at afdelingerne er pressede.

Flamingokasser fra universitetslaboratorium genbruges hos biotekvirksomhed

Institut for Biokemi og Molekylær Biologi på Syddansk Universitet modtager årligt hundredvis af flamingokasser med enzymer og celler til laboratoriet. I stedet for at smide kasserne ud bliver de nu i stedet genbrugt af biotekvirksomheden PentaBase

TEKST: NIELS C. JENSEN, DIGITAL REDAKTØR
FOTO: SDU

Tomme flamingokasser bliver genbrugt i stedet for at ryge til småt brændbart. Det var laborant Tina Holm Svenstrups idé, og hun har fået Inspirationsprisen fra Det Naturvidenskabelige Fakultet på Syddansk Universitet for sin indsats.

“Jeg har altid syntes, det var ærgerligt, at vi bare kasserede de mange flamingokasser,” siger Tina Holm Svenstrup, der arbejder som laborant på Institut for Biokemi og Molekylær Biologi på Syddansk Universitet, SDU.

Genanvendelse af de hundredvis af flamingokasser, som Institut for Biokemi og Molekylær Biologi årligt modtager, var en af de ideer, Tina Holm Svenstrup bragte op i bæredygtighedsudvalget på Det Naturvidenskabelige Fakultet – og som hun nu har realiseret.

“Gennem en kollega fik jeg kontakt til den lokale biotekvirksomhed PentaBase, og her ville de gerne aftage de flamingokasser, som vi får tilsendt med enzymer og celler til laboratoriet. PentaBase kan bruge kasserne til forsendelse af varer, som kræver frost. I stedet for at vi sender kasserne til småt brændbart, kommer PentaBase og henter dem. Det sparer virksomheden for udgiften til at købe nye flamingokasser,” siger Tina Holm Svenstrup.

Bæredygtighed er en ekstra dimension

Ideen har allerede spredt små ringe i vandet på SDU. Biologisk Institut er nemlig blevet inspireret til at være med i ordningen med PentaBase og til arbejdet med at finde flere aftagere til de brugte flamingokasser.

ARBEJDET MED ØGET BÆREDEYGTIGHED PÅ MIN ARBEJDSPLADS GIVER EN EKSTRA DIMENSION TIL MIN DAGLIGDAG.

TINA HOLM SVENSTRUP

Tina Holm Svenstrup er medlem af bæredygtighedsudvalget på Det Naturvidenskabelige Fakultet. Udvalget, som består af dekanen, ansatte og studerende fra Det Naturvidenskabelige Fakultet, arbejder blandt andet med at iværksætte ideer, som kan bidrage til øget bæredygtighed på fakultetet.

“Arbejdet med øget bæredygtighed på min arbejdsplads giver en ekstra dimension til min dagligdag. Det giver mening for mig personligt – og så er det også bare rigtig spændende,” siger Tina Holm Svenstrup.

Tina Holm Svenstrup har i øvrigt modtaget Det Naturvidenskabelige Fakultets Inspirationspris 2020 for sit projekt med genbrug af flamingokasser. Prisen gives for en særlig indsats for arbejdet med FN's verdensmål på Syddansk Universitet.

Artikelserie med konkrete ideer og tiltag til, hvordan bioanalytikere og laboranter kan være med til at gøre verden lidt mere grøn eller i hvert fald lidt mindre sort. Skriv til journalist Niels C. Jensen, ncj@dbio.dk, hvis du har en grøn ide. De allerbedste ideer er konkrete lavpraktiske tiltag, som andre kan lære af og bruge på deres egen arbejdsplads.

Hvad grønt har de gjort?

- Opstartet samarbejde med biotekvirksomhed som aftager af brugte flamingokasser fra laboratoriet.
- Flamingokasserne genbruges til transport af varer hos biotekvirksomheden.
- Oprettet et bæredygtighedsudvalg med deltagelse af ledelse, medarbejdere og studerende.
- Indført en Inspirationspris med udgangspunkt i FN's verdensmål.

KILDE: SYDDANSK UNIVERSITET

Mindeord

Pia Schjerbeck

17. september 1951-5. januar 2022.

Vi vil gerne sætte nogle ord på Pia Schjerbeck, vi har mange ord og svært ved at prioritere dem, men overskrifterne kunne være:

- FÆLLES – Pia var fælles med "os" bioanalytikere, sin familie og sine venner
- TILLID – Pia viste tillid og fik mange tillidsposter
- REPRÆSENTANT – Pia repræsenterede fag og vilkår for bioanalytikere.

I 1983 bliver Pia valgt som den første kredsformand i Århus Amt for LaH (Landssammenslutningen af Hospitalslaboranter), og fra det tidspunkt var fagpolitisk arbejde en del af Pias DNA og arbejdsliv som kredsformand, tillidsrepræsentant, fællestillidsrepræsentant og næstformand i HMU. Sideløbende med et arbejde som bioanalytiker, hvor Pia i 2015 kunne fejre 40-års jubilæum. Et tydeligt tegn på, hvor vellidt og respekteret Pia var, blev afspejlet i det store antal kolleger/ledere, der deltog i bisættelsen. Pia glemmer man ikke.

Pias drivkraft på laboratoriet og i fagforeningen var faglig stolthed over, hvad hospitalslaboranter/bioanalytikere kan og vil komme til at kunne. Samtidig var der fra hendes side stort fokus på og ønske om at bedre de vilkår, hendes kollegaer havde, hvad enten det gjaldt løn eller arbejdsmiljø.

Pia fulgte, også efter sin pensionering, til det sidste med i fagforeningen, men noget, hun fulgte i lige så høj grad, var familien: Hans Henrik, Line, Louise og familie, og hvis talen kom på børnebørnene, var hun både meget stolt og glad. Hvis børn eller børnebørn gav lyd, rykkede Pia og Hans Henrik ud.

Pia var positiv til det sidste, hvilket et opslag på Facebook medio december vidner om: "Udsigten fra min nye hospitalsseng, kan man ønske sig mere." Fotoet viser smuk blå himmel. Det er med sådan en udtalelse, vi kender Pia og vil huske Pia – tak for det, Pia.

Æret være Pias minde

Kirsten Strauss, Anne Marie Bundsgaard, Inger Nielsen, Bitten Kaanbjerg Kristensen og Mette Thomsen

navne

INDSKREVET SOM PH.D.-STUDERENDE VED KU

FOTO SINE FIGG

Khaled Ghathian, MLS, PM, Med, bioanalytikerunderviser, tillidsrepræsentant og fælles-TR-suppleant fra Klinisk Mikrobiologisk Afdeling, Hvidovre Hospital, er netop blevet godkendt som ph.d.-studerende ved Københavns Universitet, Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet.

Projektets titel er Behandling af recidiverende urinvejsinfektion med probiotika.

Hovedvejleder for projektet er Andreas Munk Petersen MD, ph.d., overlæge, Gastromedicinsk Afd. og Klinisk Mikrobiologisk Afdeling, Amager og Hvidovre Hospital, og Associate Professor ved Institut for Klinisk Medicin, Københavns Universitet.

Primær bivejleder er professor Karen Angeliki Krogfelt, Roskilde Universitet, Institut for Naturvidenskab og Miljø, Molecular and Medical Biology. Øvrige vejledere er professor, overlæge Niels

Frimodt-Møller, afdelingslæge Katrine Hartung Hansen og Sofie Ingdam Halkjær, MSc, ph.d.

Khaled Ghathian har valgt at blive indskrevet som deltids-ph.d.-studerende. Han vil dermed stadig varetage sin nuværende funktion som bioanalytikerunderviser på deltid.

Uddannelsen som bioanalytiker giver ikke direkte adgang til et ph.d.-studie. Khaled Ghathian har i sin ansøgning dokumenteret 15 års erfaring, en masteruddannelse fra RUC, adskillige videnskabelige publikationer og andre relevante ECTS-givende uddannelser, der tilsammen har dannet grundlag for godkendelsen.

Khaled Ghathian har fået støtte og opbakning af sin leder Susanne Pedersen, ledende bioanalytiker, og Christian Østergaard Andersen, ledende overlæge.

Khaled Ghathian præsenterede ny forskning i antibiotikaresistens på IFBLS kongressen i København i august.

spørg dbio

SARA BECK JOCHUMSEN
KONSULENT I DBIO

Spørgsmål:

Jeg er folkepensionist og vil gerne ansættes som vaccinatør. Kan jeg det, uden at lønnen trækkes i min folkepension?

Svar:

Ja, det kan du, hvis du opfylder betingelserne i loven.

Fra den 1. marts 2020 har der, som en midlertidig ordning, ikke været modregning i pensionen af folke-, senior- og førtidspensionisters egen eller en eventuel ægtefælles eller samlevers merindtægt, hvis indtægten kan tilskrives mer- eller overarbejde, som er relateret til Covid-19.

Sådanne indtægter indgår dermed ikke i opgørelsen af indtægtsgrundlaget ved efterregulering af pensionen. Den indtægt, der *ikke* indgår i beregningen, omfatter alle typer arbejde, der kan tilskrives Covid-19, og er ikke afgrænset

til brancher, fag eller jobfunktioner, ligesom den omfatter både offentligt og privat ansatte.

For pensionister, der er ansat fra den 1. marts 2020 eller senere, bortses fra hele lønindtægten fra dette ansættelsesforhold ved beregningen af både deres egen pension og en eventuel ægtefælles eller samlevers pension, hvis arbejdet er relateret til Covid-19.

Ordnningen udløb oprindeligt med udgangen af 2021, men blev den 28. december 2021 forlænget til og med december 2022. Covid-19-relateret merindtægt for indkomståret 2021 kan indberettes fra den 1. januar 2022 og indgår i den årlige endelige efterregulering fra juni til september 2022. Covid-19-relateret merindtægt for indkomståret 2022 kan indberettes fra den 1. januar 2023 og indgår i den endelige efterregulering fra juni til september 2023.

Jeg er på efterløn, hvad gælder der?

I perioden fra 1. januar 2022 til 31. december 2022 vil der heller ikke ske fradrag i efterlønnen for merarbejde, der er Covid-19-relateret.

Hvem vurderer, om et arbejde vil medføre fradrag?

Er du efterlønner, er det i sidste ende din a-kasse, der vurderer, om det arbejde, du påtager dig, vil medføre et fradrag i efterlønnen. Er du folke-, senior- eller førtidspensionist, er det Udbetaling Danmark.

dbio anbefaler derfor, at du altid søger konkret og individuel vejledning hos enten din a-kasse eller Udbetaling Danmark, inden du påtager dig et ekstraarbejde, mens du eller din ægtefælle modtager efterløn, folke-, senior- eller førtidspension.

Puljer til erfarne FTR'er, TR'er og AMIR'er

Kompetencemidler til at styrke dig i din rolle

- Drømmer du om diplomuddannelse eller anden efter-/videreuddannelse inden for dit virke som tillids- eller fællestillidsrepræsentant eller arbejdsmiljørepræsentant?
- Nu kan du komme drømmen et skridt nærmere ved at søge midler fra puljen i Danske Bioanalytikere. Du skal dog være opmærksom på, at du først skal have forsøgt at få din arbejdsgiver til at betale efteruddannelsen, inden du kan komme i betragtning til tilskud fra dbio.
- Den uddannelse, som du søger om midler til, skal være kompetencegivende (give ECTS-point), og det er fortrinsvis kursusgebyret, dbio giver tilskud til. I særlige tilfælde kan transport, overnatning og materialer også dækkes.
- Der er begrænsede midler i puljen. Når du for eksempel søger tilskud til en diplomuddannelse, bevilges der som udgangspunkt kun penge til et enkelt modul.
- Du har mulighed for at søge kompetencemidler to gange årligt. Ansøgningsfrist den 1. maj og den 15. oktober.

Næste ansøgningsfrist

1.
maj

Specielt for TR og FTR

Formålet med puljen er at understøtte kompetenceudvikling hos erfarne TR'er og FTR'er, som eksempelvis kan styrke dig i dit arbejde som repræsentant i MED-sammenhæng og i samarbejdet med ledelsen generelt.

Du kan søge penge fra puljen, hvis du er TR eller FTR, har gennemført dbio's organisatoriske uddannelse og samlet har minimum fem års erfaring som repræsentant.

SØG HER

Du kan læse mere og søge via: kortlink.dk/24nhr

Specielt for AMiR

Formålet med puljen er at understøtte, at dbio har erfarne, dygtige og indflydelsesrige repræsentanter på arbejdspladserne.

Du kan søge penge fra puljen, hvis du er AMiR med minimum fem års erfaring i dit hverv og har dbio's organisatoriske uddannelse.

SØG HER

Du kan læse mere og søge via: kortlink.dk/24nhs

EntericBio realtime®

**Giver resultat direkte fra fæcesprøver
på én og samme dag.**

- Ingen DNA ekstraktion
- Ingen manuelle pipetteringstrin
- Hurtigt svar indenfor 3 timer

Patogene paneler til detektion af:

- **Salmonella**
- **STEC**
- **Shigella**
- **Campylobacter**
- **Cryptosporidium**
- **Giardia**
- **Yersinia**
- **Entamoeba**
- **Vibrio**

